

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ÎN ACEST NUMĂR:

ANUL XX

12

(1992)

20 martie 1964

12 pagini, 1 leu

Veac nou

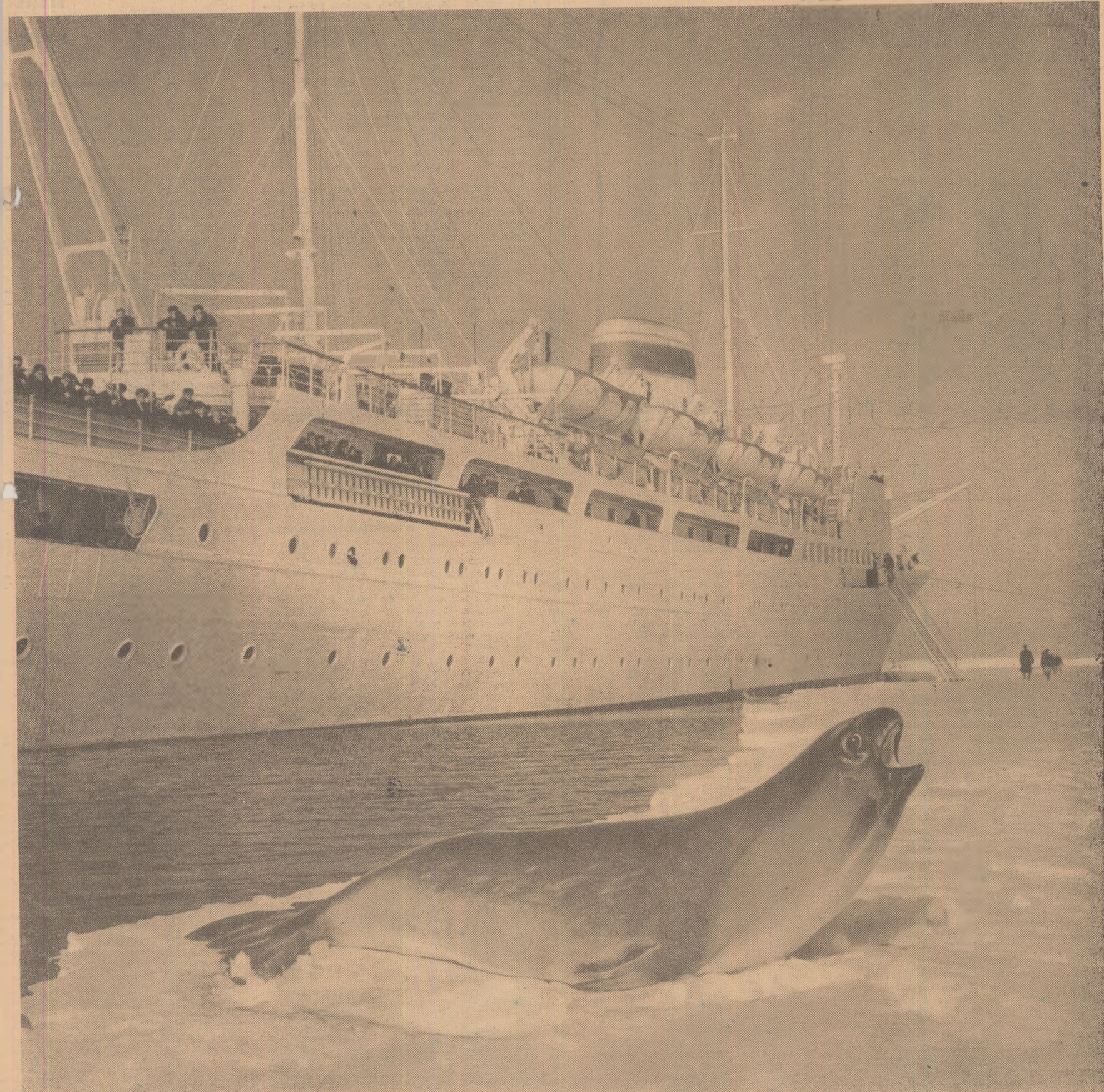
ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Destinul lui Tolstoi
în România

de Geo Șerban

Escală la Bombay

Note de drum de frații Tur

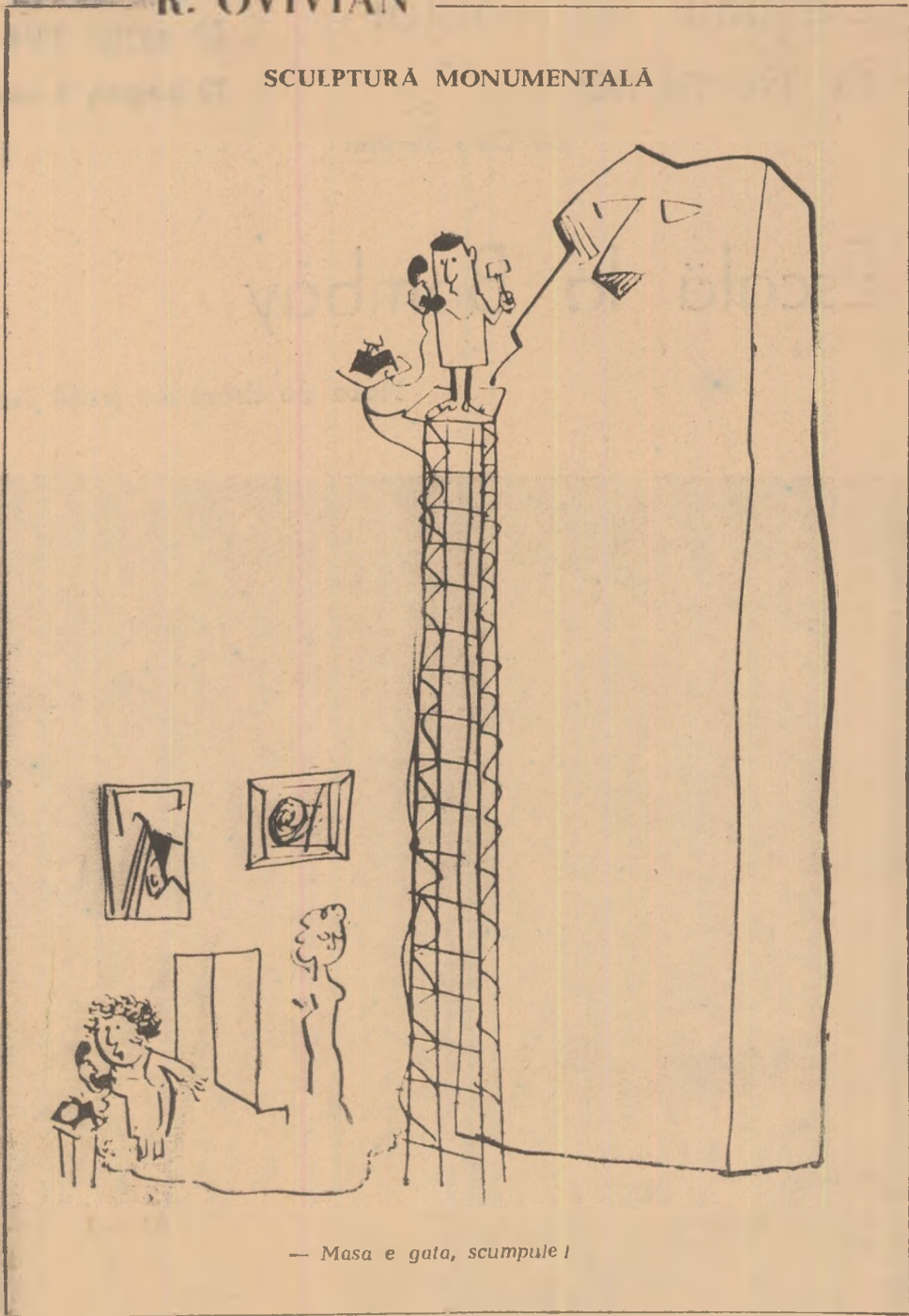

Nava „Estonia” în Antarcida
(Vezi pag. 6-7: Pustiuri de nisip și de gheață)

memento

R. OVIVIAN

SCULPTURĂ MONUMENTALĂ

13 ani cu inima „minată”

Intr-o zi insořită din vara anului 1950, în satul Koşlakovo din regiunea Belgorod a răsunat o explozie surdă. În aceeaşi clipă s-a ridicat în văzduh un nor gros de pământ şi s-a auzit un ţipăt de copil.

Ce se întâmplase? Doi băieţandri, Petea Lagutin şi Paşa Davidenko, găsiseră o mină veche şi ruginită răstăcită prin partea locului în timpul războiului. După ce zăcuse în pământ şapte ani, sinistra armă explodase în miinile copiilor.

Pe Petea Lagutin cumplită întâmplare l-a costat viaţa, iar Paşa a fost ciuruit de schije. Medicii spitalului din Novo-Tavoljan au luptat câteva zile şi nopţi pentru viaţa băiatului. Şi, în cele din urmă, au izbutit să-l salveze. Paşa s-a însănoşit şi a prins din nou puteri. După ce a terminat şcoala a început să lucreze mai întâi ca tractorist şi apoi a devenit combainer.

Intr-un cuvânt, băiatul a avut noroc. N-avea de ce se plinge. Era sănătos tun. Deodată, însă, a simţit o lovitură ascuţită în inimă. Radiografia, laconică şi severă, a dat o sentinţă fără drept de apel: în inimă se afla o schijă de mină. Străpungind cu treisprezece ani în urmă ca vitatea toracică şi plămîinii, corpul metalic se instalase în muşchii ventriculului drept şi rămăsese acolo.

Tinărul Paşa Lagutin a trăit, deci, treisprezece ani cu inima „minată”. În orice clipă schija s-ar fi putut mişca din loc şi... catastrofa ar fi fost inevitabilă. Dar nici medicii şi nici Paşa nu bănuiseră acest lucru.

Aflind de acest caz neobişnuit, chirurgul Anatoli Fedorovici Petrov de la spitalul regional, cunoscut ca mare specialist în operaţii complicate, şi-a dat seama că

intervenţia chirurgicală trebuia efectuată imediat. Orice amănare ar fi putut fi fatală.

„Operaţia pe inima care funcţiona în acei timp a durat cincizeci de minute. În cele din urmă, o bucăţică de metal nu mai mare decât o copeică, a căzut pe masa de operaţie. Primejdia trecuse.

Apoi, în locul chirurgului, la căpătîiul bolnavului a vegheat zi şi noapte medicul curant Rufina Petrovna Ribinţeva. Şi rezultatele îmbucurătoare nu s-au lăsat prea mult aşteptate. Inima „deminată” bate acum ca ceasul. Pavel Davidenko va trăi şi, ceea ce-i important, va putea munci.

g. b.

200 000 de zicale

Pasiunea extraprofesională a inginerului Viaceslav Mihailovici Podobin o constituie zicalele, proverbele şi alorismele. Colecţia adunată de el de-a lungul anilor numără circa 200 000 de zicale ale popoarelor U.R.S.S., ale popoarelor ţărilor socialiste, Indiei, Indoneziei, Japoniei, Turciei, Finlandei. Această originală comoară este păstrată în 500 000 de cartoteci.

La început, în anii copilăriei, îi plăcea să le asculte. Stătea ore întregi şi asculta cu răsunarea lăsată povestirile vânătorilor şi pescarilor, presărate cu proverbe. Iar din clipa cînd tatăl i-a dăruit un caiet povăluindu-l să aţearnă pe hîrtie tot ce aude îşi începu activitatea de adevărat colecţionar.

Mai tîrziu peregrinările prin ţară, de pe un şantier pe altul i-au prilejuit „întîlniri” cu noi şi noi zicale. La Leningrad sau în Ural, în Siberia, Donbass sau Crimeea — prelutindeni el a adunat material pentru preţioasa-i colecţie. Apoi o revistă de popularizare l-a dus faima în multe colţuri ale Uniunii Sovietice. A început un ade-

vărat lorent de scrisori. Astăzi pasionalul colecţionar corespundează cu 150 de oraşe şi sate.

Cheul Kutuzov, 32, Leningrad este azi o adresă bine cunoscută multor învăţători, lectori, agitari, ziaristi. Căci nu o dată aceştia s-au folosit de zicalele adunate de Podobin.

d. v.

se naşte o tradiţie

O iniţiativă ivită recent la Moscova se va generaliza, probabil, curînd pe tot întinsul Uniunii Sovietice. Este vorba de Ziua elevului, care se va desfăşura de aci înainte de patru ori pe an şi anume în ultima joi din februarie, aprilie, septembrie şi octombrie.

În această Zi a elevii nu se vor duce, însă, la şcoală, ci la teatru. Înainte şi după spectacolele la care vor asista ei vor avea convorbiri cu regizorii şi actorii. Asta dimineaţa. După amiază elevii vor fi cei ce vor da spectacole, la care îşi vor aduce contribuţia cercurile dramatice din şcoli, cercurile de coregrafie, corurile şcolare etc.

Prima Zi a elevului a şi avut loc. „Bolşoi Teatr” a prezentat micilor şi entuziaştilor săi spectatori „Chopiniana” şi „Petrică şi lupul”; filiala lui „Mali Teatr” le-a oferit un spectacol cu „Colegii”; teatrul „Vahtangov” a avut buna idee de a le face cunoştinţă cu „Aventurile lui Huckleberry Finn”.

Încît în ziua aceea şcolarii moscoviţi au avut un singur şi pasionant subiect de conversaţie: teatrul. Iar părinţii şi profesorii lor au putut avea impresia certă că erau martori la începuturile unei frumoase şi utile tradiţii.

s. p.

lupul blind şi zebra feroce

Grădina zoologică din Moscova s-a îmbogăţit cu noi pensionari, mulţi dintre ei foarte tineri. Din pădurile tropicale vietnameze a sosit un pui de leopard de toată frumuseţea. E destul să deschizi cuşca, ca micul leopard să-ţi şişnească drept în braţe şi să se alinte ca un pisoi, vioi şi jucăuş. Dar... atenţie! Pisioul redevine leopard cînd mîncă. Atunci e în stare să muşte şi să zgîrie pe cei cu care lusese bun prieten cu cîteva clipe înainte.

Dacă ferocitatea leopardului e un fenomen obişnuit, la zebre ea se întîlneşte rar. Şi totuşi, noua pensionară vărgată, spre deosebire de celelalte surate ale ei, paşnice, îi şine la respect pe îngrijitori. La cea mai mică încercare de apropiere zebra îşi clănţane dinţii ameninţător, dă să muşte şi

— Ce vreţi? Aşa sintem noi leoparzii — iritabili.

zvîrle din copite. În schimb, lupul Kuzka e de o blîndeţe deloc caracteristică neamului său. Se gudură ca un dulău şi prezenţa oamenilor îi face o plăcere deosebită.

S-a înmulţit şi numărul crocodililor. A-

ceste animale feroase dau întotdeauna multă bătaie de cap îngrijitorilor. În perioada depunerii ouălelor, în încîperea unde se află bazinul crocodililor domnesc un văcarm de nedescris. Clădirea se cutremură de răgetele lor, iar din bazin se şişneşte ca din nişte fîlîni arteziene. În aceste condiţii nu-i o treabă uşoară să aduni ouale pentru a le depune în incubatoare. Pînă şi lei sau urşii par mai „accesibili” şi în orice caz mai plăcuţi la înlăşşare.

Caractere şi caractere...

d. c.

o insulă în marea neagră

Berezan... O mică insulă pustie, scîldată de valurile furtunoase ale Mării Negre. Recent, numele ei a apărut din nou în cîteva cotidene şi publicaţii sovietice de specialitate. Ce a putut atrage atenţia oamenilor de ştiinţă sovietici asupra acestui petec de pămînt, nepopulat şi lipsit de orice importanţă economică? Răspunsul ni-l dau etnologii: Berezan mai conservă încă şi astăzi vestigiile primei colonii greceşti pe teritoriul Rusiei, întemeiată în cel de-al şaptelea secol înainte de erea noastră!

Acum doi ani, arheologii au scos la iveală dintr-o criptă o amforă samiană perfect conservată, înfăţişînd dansatori la o procesiune. Preţiosul obiect, au stabilit savanţii, datează din anul 550 î.e.n.

Deosebitul interes ştiinţific pe care-l prezintă cercetările din insula Berezan e subliniat şi de rezultatele expediţiei din 1963. În cursul săpăturilor a fost dezvelită o semi-subterană cu ziduri din dale de piatră şi s-au descoperit două puţuri adînci pline cu resturi de ceramică, un splendid vas de Rhodos, olărie de Samos, Atica şi Chios. Restaurarea vasului de Rhodos e pe terminate şi, în curînd, preţioasa relicvă îşi va ocupa locul la Ermitaj, alături de alte piese similare.

Săpăturile vor continua şi în acest an.

a. d.

sociologia şi producţia

Ce influenţă exercită întrecerea pentru dobîndirea titlului de colectiv de muncă comunistă asupra vieţii muncitorilor sovietici? Ce aduce ea nou în viaţa colectivităţii? Sint probleme care, datorită amploarei luate de această mişcare, suscită în ultimul timp un evident interes în opinia publică sovietică. După cum aflăm din ziare, în cursul anului trecut cercetări interesante în acest sens s-au făcut, de pildă, la uzina „Kurmin” din Novosibirsk. Ele au fost conduse de un doctor în ştiinţe şi de un candidat la aspirantură de pe lângă catedra de filozofie a filialei siberiene a Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S.

Pînă la urmă s-a ajuns, însă, la rezultate care au depăşit mult intenţiile celor ce au organizat cercetările amintite. Şi anume, s-a ajuns la înfiinţarea, în cadrul uzinei, a unui Institut de cercetări sociologice şi economice funcţionînd pe baze obşteşti.

Institutul are acum trei laboratoare: de economie şi organizarea muncii, de întreceri şi forme comuniste de muncă, de utilizarea tehnicii calculului în conducerea întreprinderii. Alături de muncitorii şi tehnicienii din uzină participă la activitatea acestui Institut colaboratori ai catedrei de economie politică de la Institutul de electrotehnică din oraş, de la catedra de filozofie şi de la Centrul de calcul al filialei siberiene a Academiei de Ştiinţe.

Consiliul ştiinţific al Institutului se ocupă cu studierea şi generalizarea experienţei înaintate, cu cercetarea rezervelor de sporire a randamentului economic al întreprinderii, cu analiza dezvoltării formelor comuniste de muncă. El va patrona de asemenea experienţe sociologice şi economice în condiţii de producţie, folosind metode matematice şi tehnica calculului pentru a soluţiona probleme concrete ridicate de conducerea unei mari întreprinderi.

m. v.

Ultimele teme
înaintea vacanței
de primăvară

HIDROCENTRALA
ERA
GATA...

Pasiune de montor

În localitatea ucraineană Gaponovka toamnele sînt frumoase și melancolice. Dar și fără tristețea toamnei eram amăriți ca vai de noi. Hidrocentrala era gata, primele turbine stăteau să pornească. Ne jucusem datorită de montori și acum trebuia să ne despărțim, să plecăm — unde ne repartizaseră sau unde ne îndemna inima, pe vreun șantier îndepărtat. Fuseseră opriți numai douăzeci, cei mai pricepuți, pentru montarea noilor turbine care urmau să sosească mai tîrziu. Pînă atunci ardeam gazul de pomană.

Ne adunaserăm la cantină, înghesuși într-un ungher la două mese puse cap la cap. Și iată-l pe Gonciaruk, un băiat scund, de vreo 25 de ani, întotdeauna curat, dichisit, cu o freză impecabilă, de fel din orașul Lvov. Lucrase cu noi numai vreo trei sau patru luni și era foarte tăcut.

— Ei, fumăm, băieți? — ne-a propus el pe neașteptate. Scotocindu-se prin buzunare a pus pe masă vreo douăzeci de gloanțe albastre dintr-un metal foarte fin. Pe fiecare era desenată o coroană și scria: „Corona-Coronas”.

— Luați, băieți. Producție din Havana...

Am deșurubat gloanțele. Înăuntru, ca niște prințese etiopiene, dormeau figări de foi, învelite în hîrtie specială, transparentă și fragilă. Ne-am aprins havanele și am continuat discuția.

Igor Loșadinski, cel mai deștept dintre montorii noștri, și-a turnat în palmă ultima picătură de vin și a spus hodoronc-tronc:

— Băieți, știți cîți atomi sînt într-o picătură de apă? 10²⁰! Cîte fire de nisip pe malul Mării Negre!

Ne-am întristat cu toții din cauza acestei uriașe cantități de atomi. În general în ziua aceea totul ne întrista.

— M-da-a, a oflat Gonciaruk și deodată și-a zburit cu palma vestita-i freză. Zău, tovarăși, chiar nu se poate să rămîn la voi?

— Nu, i-a răspuns maestrul nostru, supranumit Ivan cel Groaznic. Doar știți și tu. Ce-oți fi găsit cu toții la mon-

taj de parcă ar fi uns cu miere? În altă parte nu puteși lucra? Mie montajul ăsta mi-a mîncat viața. Mereu pe drumuri, creșd că am străbătut țara de vreo douăzecișicinci de ori! De aceea te sfătuesc ca unul care știe: nu face! În anii ăștia, mi-am cumpărat mai multă mobilă decît milionarul Morgan. El e mai bogat, dar stă pe loc, pe cînd eu umblu mereu. Dar parcă e vorba numai de mobilă? Nevastă-mea dinții m-a lăsat, s-a săturat să tot bată coclaurile, a plecat cu un pădurar. Aia viață, mereu pe loc, în sinul naturii...

Gonciaruk a oflat discret neștiind exact dacă trebuie să-l compătîmească pe maistru sau nu, dacă o dusese mai bine sau mai rău după ce i-a plecat nevasta.

— Ți-ai făcut damblaua la montaj, gata, apucă-te de o muncă normală. Dacă mai înțirzii te lipești de meseria asta afurisită și ești un om pierdut. (Bătrînul pleda, dar numai ca să-l consoleze pe Gonciaruk. El însuși nu admîtea altă meserie decît cea de montor). Acum e momentul bun să pleci — cu premiu, cu diplomă de onoare, cu ordinul ministrului...

— Scuip pe premiu! — a spus Gonciaruk. (Se vede că după ce și-a distrus frizura, încetase să mai respecte și normele lui de conduită).

— Mai încet, băiete, pe bani nu se scuipă...

— Ba scuip! — a repetat Gonciaruk cu încăpăținare. — Acuma scuip. Cînd am venit încoace aveam la Casa de economii șase mii de ruble vechi. Azi n-am decît cincizeci de copeici noi, atît cît să nu-mi lichideze carnetul. (Gonciaruk a tras aer adînc în piept și a continuat, deși în douăzeci de minute vorbise mai mult decît în toate cele patru luni anterioare): Știți ce specialitate am eu? Sînt cioplitor în piatră, meserie subțire, am moștenit-o de la bătrînul. Afi citit „Obeliscul negru” al lui Remarque? Nu? Dar la cimitirul din Lvov afi fost?

— E cam devreme...

— Nu glumesc. Aia nu-i cimitir, e operă de artă. Știți

ce monumente sînt acolo? Opere de artă, ce mai! Ei, asta-i specialitatea mea: monumente funerare!

Gonciaruk ne-a privit întrebător. Vroia probabil să se convingă dacă îl condamnă sau nu. Dar noi îl ascultam și atît.

— Ciștigam foarte bine. Dar într-o zi m-am săturat... am auzit de șantierul din Gaponovka și am venit aici. Mi-a plăcut foarte mult. Băieții sînt buni, sinceri, și munca de montor e frumoasă, bărbătească — parcă ai alerga într-o cursă nesfîrșită de maraton. Nici nu vă închipuiți ce rău îmi pare că trebuie să plec, că nu pot rămîne aici. Am o fire slabă, îmi plac banii. Invățătorul meu Gnat Zaharici îmi spunea mereu: „Tu ai un caracter continental”. Adică nu țin mijlocul: sau mă răcesc prea tare, sau mă înfierbînt prea tare.

Am tăcut pușin, cufundați în gînduri.

— Da — a rupt tăcerea Igor. Ivan Petrovici, vorbește dumneata cu Semionov.

— Am fost pentru Lionea Volineș. Nu se poate face nimic.

— Mai du-te o dată. Pentru Gonciaruk — a insistat Jenea, cel mai tînăr dintre noi. Lionka nu se pierde. Pe cînd Gonciaruk, cu firea lui, poate să-și piardă fericirea, să intre în stare de răcire. Iși dai seama?!

— Nu se poate, Jenea, doar știi și tu.

— Dacă nu se poate, atunci...

Jenea s-a uitat la Gonciaruk și acesta a înțeles că trebuie să plece pentru că urmează să se hotărască ceva important care-l privește direct. S-a îndreptat spre ușă, dar acolo s-a răzgîndit și s-a oprit: de la distanță aceea tot nu auzea nimic.

— Dacă nu se poate, atunci mai bine plec eu și să rămîn Gonciaruk în locul meu, — a spus Jenea, copleșit de propria-i abnegație.

— Cum, unde să pleci?... a sărit Ivan cel Groaznic, speriat de atîta spirit de sacrificiu.

— Deocamdată la întreținere. Mă iau ăia...

S-a pornit o larmă nemaipomenită. Fiindcă nu-i prea plăcut să vezi pe altul făcînd sub nasul tău o faptă nobilă, pe care a-i putea-o face și tu, dar nu vrei. Ți-e penibil, dar nu vrei. Pentru că e un lucru îngrozitor: să te desparți de băieții cu care ai împărșit și binele și răul, cu care te-ai obișnuit într-atît încît te înțelegi dintr-o singură privire. Nimeni dintre noi nu vroia asta și nu putea. Lasă-te de bancuri, Jenka, se descurcă Gonciaruk și fără tine, doar nu-i copil.

— Dar ne-a explicat omul cinstit: e slab. Pe cînd eu... nu m-aș apuca niciodată de monumente funerare: „Dormi în pace, soșul meu iubit”...

Vorbea iar în felul lui, degajat și ironic. Se hotărîse deci. N-am mai încercat să-l convingem și l-am chemat pe Gonciaruk. Jenka l-a bătut pe spate:

— Nu mai fi amărit, s-a aranjat. Rămii în locul meu.

— Vă mulțumesc, — i-a spus Gonciaruk emoționat, deși se tutuia. Vă mulțumesc din suflet.

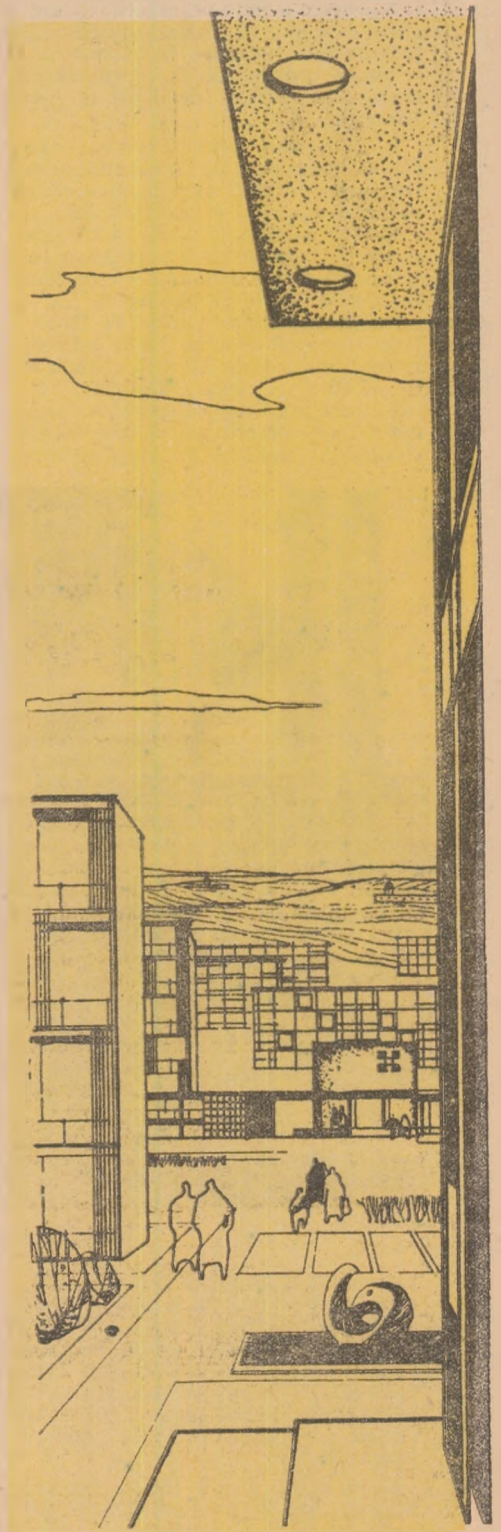
Jenea a dat din mină: lasă, nu-i nimic, și s-a ridicat de la masă.

— Băieți, eu m-am topit.

Și a plecat grăbit, uitînd pe masă prima havană din viața lui. Se temea să nu întirzie la stadion: suporterii de acolo sînt foarte infipși, vin cu o oră mai devreme și ocupă toate locurile.

Stadionul o fi mic, dar ce joc se încinge! Nu ca la maștrii din divizia A, care aleargă două reprize după minge de le iese sufletul ca să facă meci nul (sau în cel mai fericit caz înscriu un golșor nenorocit, și acela dintr-o lovitură de pedeapsă). La Gaponovka lucrurile stau cu totul altfel, jocurile sînt fructuoase. Ultima dată au jucat „Șantior” din Pirogovo și „Himik” din Muhtevo. Și scorul a fost 19:8!

Ilia Zverev

Cîteva din orașele noi răsărite în ultima vreme pe cuprinsul Uniunii Sovietice concretizează în perimetrul lor munca, fantezia, bunul gust și pricepera arhitectei Maria Pritkova din Moscova. Schița de mai sus este destinată unei viitoare localități din Karabataș.

(Urmare din numărul trecut)

Cei doi ofițeri britanici primesc acum o înștiințare de la Schellenberg că acesta se va întâlni cu ei la 9 noiembrie 1939 și că va aduce cu dînsul și un general german, participant la „complotul” antihitlerist. Locul rendez-vous-ului este fixat în orașelul olandez Venlo, la cîțiva pași de granița cu Germania.

În ziua respectivă, la orele patru după amiază, Schellenberg se instalează pe terasa unei cafenele din Venlo. Alături de el, stă o figură care ne e cunoscută: Alfred Naujocks, autorul atacului „polonez” asupra postului de radio din Gleiwitz. A venit să-i dea o mîna de ajutor prietenului și colegului său. Afară așteaptă o bandă de doisprezece SS-iști.

Peste cîteva minute își face apariția un „Buick”. În el se află cei doi ofițeri ai „Intelligence Service”-ului, Best și Stevens. Ei sînt însoțiți de locotenentul Klop, din Serviciul de contrainformații al Olandei. Mașina e parcată în spatele cafenelei, dar cei trei ocupanți ai ei nu apucă să se dea jos: o ploaie de gloanțe ciuruie pereții și geamurile automobilului. Klop e rănit grav. Cei doi ofițeri britanici sînt aruncați într-o mașină a SS-ului și transportați în viteză, peste graniță.

Un proces care nu a avut loc

La mai puțin de două săptămîni după aceea, Himmler anunță în mod public că „misterul” atentatului împotriva lui Hitler a fost rezolvat. El este opera unor agenți ai „Intelligence Service”-ului, care au fost arestați, a doua zi după atentat. „La frontiera germano-olandeză”. Himmler dă și numele autorului material al „criminei încercări”: un anume Georg Elser, dulgher din München.

Oricît ar părea de curios, în declarația lui Himmler există și o parte de adevăr. Georg Elser este dulgher în München și, pricepîndu-se la mecanică, el e cel care a fabricat și instalat „mașina infernală”. Numai că...

Numai că la data la care se produce atentatul, Elser e deținut de cîteva luni în lagărul de concentrare de la Dachau. Din relatările lui ulterioare, în măsura în care li se poate acorda credit, evenimentele s-au desfășurat altfel decît le-a prezentat Himmler.

În octombrie 1939, Elser e convocat în biroul comandantului lagărului, unde îl așteaptă doi indivizi pe care nu-i cunoaște și care, firește, nu i se prezintă. Ei îi spun că a sosit momentul să fie lichidați niște „trădători” ai cauzei naziste și îi cer lui Elser să construiască o bombă cu mecanism de întârziere, care să explodeze în berăria „Burgerbraukeller”, după ce Hitler își va ține discursul. Bomba va fi introdusă într-unul din stîlpii aflați în spatele estradei de pe care va vorbi „führerul”.

La început Elser se sperie și refuză. Dar cei doi necunoscuți fac să alterneze promisiunile cu amenințările: dacă se va supune,

Din culisele celui de al doilea război mondial

STRICT SECRET

Inclinarea spre sadism a hitleriștilor se vedește foarte clar și în acest caz. Bineînțeles, nici prin minte nu le trece să-și respecte făgăduielile. Dar ei nu îlucid pe loc pe Elser, cum ar fi fost de așteptat. Nu, exact în ziua „atentatului”, la 8 noiembrie îl duc pînă la frontiera cu Elveția, îi dau bani și îi mai fac un cadou: o carte poștală ilustrată cu... interiorul berăriei unde a avut loc explozia. Atenția merge atît de departe, încît stîlpul cu pricina e însemnat cu o cruculiță. După care îl invită să treacă granița. Elser face cîțiva pași și e arestat de Gestapo.

La început i se spune că va depune ca martor în procesul „atentatului” și că va trebui să denunțe ca instigatori pe ofițerii britanici Best și Stevens. (Klop a mu-

salvați de înaintarea furtunoasă a Armatei Sovietice. Grație lor taina a fost dezvăluită.

Hitler își dă pe față planurile

La 23 noiembrie 1939, Hitler își convoacă generalii la cancelaria Reich-ului, pentru „o întrevvedere de cea mai mare importanță, asupra căreia se atrage participanților atenția că sînt datori să păstreze cel mai desăvîrșit secret”.

După ce generalii se instalează în jurul său, „führerul” începe să-ți țină discursul. Este una din cele mai concludente mostre de delir al grandooarei pe care ni le oferă anele naziste. Numai că de pe urma acestei forme de demență a avut de suferit nu nebulunul respectiv, ci sute de milioane de oameni din toate colțurile Europei.

— Scopul conferinței este să vă expun lumea gîndurilor mele (!) și să vă fac cunoscute hotărîrile pe care le-am luat, declară Hitler. Sînt ferm decis să folosesc forța brutală!

Asta nu e o noutate pentru generalii lui. Ultimul exemplu îl constituie modul cum s-a desfășurat invadarea Poloniei și teroarea instaurată în această țară după ocuparea ei. Hitler vorbește acum despre el însuși:

— Cu toată modestia trebuie să recunosc sînt de neînlocuit. Sînt profund convins de forța intelectului și voinței mele. Nimeni, fie el militar sau civil, nu mă poate înlocui... Nimeni nu a realizat vreodată ceea ce am realizat eu. Am dus Germania pe culmile gloriei, chiar dacă lumea o urăște... Soarta Reich-ului depinde de mine!

Nimeni din cei de față nu îl contrazice, nimeni nu îndrăznește nici măcar să zîmbească. „Modestia” lui Hitler găsește aprobarea entuziastă a tuturor generalilor prezenți la consfătuire. Și la fel — nici unul din ei nu protestează cînd Hitler anunță:

— Voi ataca Franța și Anglia cit mai curînd și cu prilejul cel mai favorabil. Violarea neutralității Belgiei și Olandei nu ridică nici o problemă. Nimeni nu ne va cere socoteală după ce vom cîștiga războiul. Nu ne vom mai căzni să ne justificăm într-un mod atît de idiot ca în 1914...

Încă de la începutul ostilităților, Germania a confirmat solemn că va respecta neutralitatea celor două mici țări vecine. Dar asta nu are nici o importanță pentru haita de lupi adunată în cancelaria Reich-ului. Ei ascultă cu capetele plecate și se grăbesc să-și ia notițe, pentru a pune premisele traducerii în fapt a indicațiilor „führerului”.

Cu aceeași ocazie, Hitler îi critică pe predecesorii săi întru ale imperialismului german:

— Nenorocirea cu conducătorii noștri din trecut, inclusiv Bismarck și Moltke este că erau lipsiți de energie suficientă. Soluția de fiecare dată este să ataci în momentul cel mai favorabil...

Hitler se felițește pentru faptul că, pentru prima oară în ultimele șapte decenii, Germania nu are de dus un război pe

două fronturi. În legătură cu ofensiva în Occident pe care o va dezlănțui el anunță:

— Acesta va fi sfîrșitul războiului!

Generalii aplaudă. Sînt convinși că „führerul” are ca întotdeauna dreptate. Dar se înșală și ei, și Hitler. Războiul abia a început, sfîrșitul e încă departe și nu Germania va ieși victorioasă.

Atacul distrugătorului „Cossack”

În noaptea de 16 spre 17 februarie 1940 în fiordul Jösing se strecoară un vas cu toate luminile stinse. În întuneric nu se vede nici măcar drapelul care flutură la pupa, un drapel cu zvastică.

De ce se ascunde această navă comercială germană? E adevărat că fiordul Jösing se află în apele teritoriale ale Norvegiei. Dar marina norvegiană permite tuturor vaselor de comerț ale țărilor aflate în război să circule prin apele sale. Abia cu două zile înainte nava germană, care se numește „Altmark”, a fost controlată de ofițeri norvegieni și aceștia nu au găsit nimic suspect pe bordul ei.

Și totuși comandantul „Altmark”-ului nu se simte deloc liniștit. Tare ar vrea să se vadă ajuns în portul german de destinație. Căci hidroavionul care s-a rotit alaltăieri deasupra vasului purta pe aripi cele trei cercuri concentrice ale R.A.F.-ului — flota militară aeriană a Marii Britanii. Cu siguranță că pilotul hidroavionului știa ceva, altfel n-ar fi urmărit cu atîta stăruință o banală navă comercială.

Comandantul „Altmark”-ului are toate motivele să se teamă. Deghizați în mateloți civili, pe bordul lui se află membrii echipajului cuirasatului „Graf von Spee”, care s-a autoscutundat în largul portului Buenos Aires. Dar asta nu e totul. În cală și într-un rezervor gol de petrol sînt ascunși 299 de marinari britanici luați prizonieri de pe vasele scufundate de „Graf von Spee” înainte de propria sa pierire. Se pare că englezii au prins de veste despre asta și atunci...

Gîndurile comandantului sînt întrerupte de un strigăt de alarmă care vine de la postul de veghe.

— Distrugător britanic!

„Altmark” ia viteză maximă. Dar în zadar. Distrugătorul „Cossack” se apropie din ce în ce mai mult și semnalizează:

— Opriți imediat! În caz contrar deschidem focul!

Scrișnind din dinți, comandantul vasului german dă ordin sălii mașinilor: „Stop”. De pe distrugător coboară trei salupe, pline de matrozi înarmați cu pistoale mitralieră. Peste cîteva minute ei sînt pe bordul „Altmark”-ului. O scurtă încăierare, se aud focuri de armă, patru germani sînt uciși, alți cinci răniți. Marinarii britanici sînt eliberați din încăierarea lor plutitoare și imbarcați pe „Cossack”.

A doua zi izbucnește scandalul diplomatic. Guvernul de la Oslo protestează vehement împotriva violării apelor sale teritoriale de către marina britanică. Englezii răspund că vina e a norvegienilor, deoarece au permis ca în perimetrul respectiv să navigheze un vas care ducea prizonieri britanici. Hitleriștii țipă cel mai tare dintre toți: „O agresiune miselească!”

Adevărul e că „führerul” e deosebit de nervos, nu numai pentru că tertipul cu „Altmark” a fost dat în vileag, ci mai ales pentru că marinarii germani s-au lăsat luați „ca din oală”.

Cum se explică, urlă el într-una din crizele sale de furie, cum se explică faptul că cei de pe „Graf von Spee” care se aflau pe bordul „Altmark”-ului nu au opus o rezistență mai serioasă? De ce numai noi avem morți și răniți? Asta înseamnă lașitate, refuz de luptă în fața inamicului! O să-i condamn pe toți la moarte!

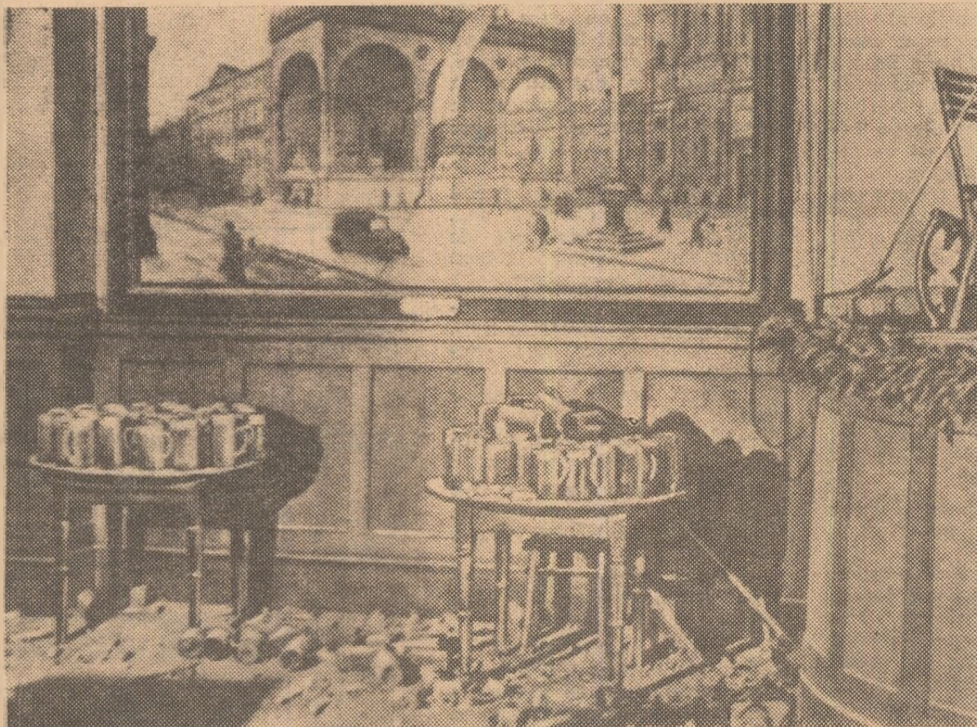
O lună și trei săptămîni mai tîrziu are loc invazia Norvegiei. Hitleriștii vor aduce ca unul din argumentele „juridice” ale atacului lor banditesc, incidentul cu „Altmark”. În realitate, planurile pentru cîmpirea Norvegiei sînt de mult puse la punct și poartă numele de cod „Weserübung”.

„Protecția militară” a neutralității...

În anii celui de al doilea război mondial s-a produs un fenomen lingvistic obișnuit și în trecut: un nume propriu a devenit substantiv comun. De data aceasta numele aparține lui Quisling, iar substantivul quisling a devenit echivalentul trădătorului de patrie, agentului care își vinde țara hitleriștilor de dragul avantajelor materiale.

Maiorul norvegian Vidkun Abraham Lausitz Quisling, deținător din timpul primului război mondial al decorației „Cavaler al imperiului britanic”, sărbătorește în 1940 șapte ani de cînd a aderat la hitlerism. A înființat și propriul său partid nazist în Norvegia, dar a suferit o înfrîngere atît de usturătoare în alegeri încît a fost nevoit să-l lichideze.

(Va urma)

Berăria müncheneză după atentat

Elser va fi transportat peste graniță, în Elveția și i se va da o sumă de bani ca să trăiască confortabil acolo. Ca dovadă a bunăvoinței ce i se arată, comandantul lagărului din Dachau îl anunță că regimul de deținut i se va ameliora și că va căpăta baine civile, hrană bună și țigări. Dacă nu va da ascultare ordinului, zilele îi sînt numărate.

Elser cedează. Cu mijloacele rudimentare pe care le are la îndemînă, el încropește o bombă, inzestrată cu un mecanism de ceasornic „8 zile”. Mecanismul, care îi este pus la dispoziție de comandantul lagărului, poate fi declanșat prin răsucirea unui comutator electric. În noaptea de 2 noiembrie, Elser și bomba sa sînt transportați la berărie, unde el face instalațiile necesare.

rit între timp). Dar procesul nu are loc. În lagărele de la Dachau și Sachsenhausen, Elser se înfîlcește cu cei doi agenți ai „Intelligence Service”-ului, cărora le istorisește pătaniile sale. Aproape cinci ani și-i petrece el în lagărele de concentrare supraviețuind ca prin minune foamei, muncii istovitoare și torturilor. Dar Himmler nu îl va lăsa să scape viu. La 16 aprilie 1945, cu trei săptămîni înainte de sfîrșitul războiului, Elser e asasinat de Gestapo, care anunță apoi că el a murit în urma unui bombardament aerian.

Naziștii sînt convinși că modul în care s-a produs „atentatul” de la 8 noiembrie 1939 va rămîne „strict secret”. Dar, mai norocoși decît Elser, Best și Stevens

ESCALĂ LA BOMBAY

„Călătoream cu ceea ce se numește „clasa turistică“. De fapt, denumirea nu reprezintă decât pseudonimul decent al clasei a doua, folosit pentru a menaja susceptibilitățile gentleman-ilor, care plătesc și așa destul, dacă avem în vedere cât de scumpă e o călătorie cu avionul.

Cabina „turistică“ adăpostea un public foarte divers. Negustori de stare mijlocie; turiști americani cu obraji roz, din tribul omniprezent al bătrinelor și bătrânilor neastîmpărați, care pot fi întâlniți și lângă ruinele orașului Pompei, și printre fiordurile norvegiene; tineri lași în spate, cu părul tuns arici, în care era ușor să recunoști pe ofițerii americani în haine civile, întorcându-se din concediu la bazele lor din Oceanul Pacific.

În paginile revistelor ilustrate se întâlnesc adesea fotografiile unor indivizi ale căror chipuri îi se par, neapărat, cunoscute. În realitate îi vezi pentru prima dată. Sint mutrele agreabile, smecherești, ale celor ce vagabondează de obicei pe liniile internaționale, cu mustață-șnur, cu frizura stanțată parcă din ebonit, cu mici pungi de grăsime sub ochi, cu pantofii bine lustruiți, îmbrăcați în costume elegante, pușin uzate la cusături. Încotro s-or fi ducând și ce motive îi îndeamnă la pribegie? Greu de spus.

Poseesorul unei asemenea frizuri de ebonit, cu mustățile-șnur, lirta în văzul tuturor cu o daneză cu părul de aur și cu coapsele masive, secretara unei firme în Japonia, care se întorcea din Europa la postul ei.

Chiar și în aer, pasagerii de clasa întâia răspundeau în jurul lor o atmosferă corespunzătoare. Aici se aveau călătoriile a căror respectabilitate era direct proporțională cu costul biletului. În dreapta, la fereastră doi gentlemani jucau cărți: unul cu fața roșie ca un morcov, pudrată parcă cu pulbere de aluminiu; celălalt cu o chelie mală, radioasă, îngrijită cu minuțiozitate. Amândoi sorbeau mereu din paharele de coniac, servite de o stewardesă foarte amabilă, cu un zîmbet permanent pe buze, dar de data asta cu zîmbetul mult mai strălucitor, ca pentru pasagerii clasei întâia.

În spatele lor trona — trona cu adevărat — o englezoaică de cincizeci de ani, sau poate de șaptezeci, cu ochii puțin bulbucați, cu bărbia retezată, aproape invizibilă. Pe chipul ei se putea citi o totală indiferență față de cei din jur; chiar și soarele era mai palid în fereastra ei decât în celelalte ferestre. Alături, stătea lină și fiiu care semăna ca două picături de apă cu mama lui, avînd ochii la fel de bulbucați și bărbia la fel de mică. Era limpede că respectabila doamnă își însoțea vîlstarul într-o călătorie de agrement, după ce acesta își terminase cu succes studiile secundare.

În stînga se afla un bătrînel mărunt, un maharajah slăbuț, cu ochelari de aur și cu turban, care citea un roman francezesc.

Cu toate acestea, în centrul atenției la clasa întâia nu erau nici milionarii care jucau cărți, nici bătrînelul maharajah, nici englezoica, ci o actriță franceză de cinema, care se îndrepta pe calea aerului spre Tokio, pentru a turna o coproducție franco-japoneză. Ca înfățișare, actrița se dovedea un fel de sinteză a ceea ce se numește frumusețea feminină contemporană, așa cum este ea înțeleasă în apus, obținută parcă pe calea unei selecții riguroase. Avea o talie foarte subțire, niște picioare foarte lungi și niște degete foarte fragile. Din spuma de nylon se iveau niște umeri foarte frumoși, iar coafura de pe căpșorul ei părea în același timp și aranjată cu grijă și neglijentă. Foliul ei atrăgea atenția nu numai a pasagerilor ci și a echipajului.

După ce ne-am aruncat privirile asupra populației de clasa întâia eram gata să ne întoarcem la locurile noastre,

„Packard“-uri. L-am văzut pe călătorul cu gît subțire urcîndu-se într-o limuzină mare și strălucitoare, împreună cu actrița de cinema și cu englezoica însoțită de fiul ei. Șoferul, un indian din neamul Sikh, cu barbă și cu turban, a închis respectuos în urma lor portiera lăcuită.

Am fost găzduiți într-un hotel cuviincios, de rangul doi. În cameră era îngrozitor de cald. Paletele uriașe ale ventilatorului ce se învîrteau în tavan nu puteau risipi zăpușeala. Pasagerii clasei întâia, conform cu rangul lor, au fost găzduiți nu departe de noi, la „Prince“, un hotel de rangul întâi, în care stilul contemporan superamerican se împletea cu somptuoșitatea specific orientală. Lifturile, înzestrate cu fotoelemente, își deschideau singure ușile, în fața pasagerilor. Personalul hotelului, cu turbane și costume de operetă, răsărise parcă din edițiile luxoase ale Șeherezadei.

Ne-am schimbat și-am părăsit modestul nostru hotel pentru a ne plimba prin Bombay-ul cuprins de inserare. În fața hotelului „Prince“ se învîrteau niște lemei, din acelea care apar de obicei în preajma tuturor hotelurilor din lume. Am constatat cu mirare că „straniul individ“ se apropiase de una din ele. Femeia s-a uitat la început cu dezgust la înfățișarea lui sărăcăcioasă. Ca într-un film mut, l-am văzut scoțînd din buzunar un pachet cu bani. Argumentul și-a făcut efectul pe dată. Femeia l-a luat la braț și s-au îndepărtat împreună...

Hoinărind, ne-am apropiat de cheul Marine-Drive, care încinge, ca un inel saturnian de asfalt, întregul oraș. În fața portului se înalță un arc greu de piatră — porțile de intrare în India dinspre mare, ridicate în cinstea vizitei regelui George.

În India era vremea nunților. Căii cu harnașamente de aur erau înhămași la trăsuri împodobite cu flori și felinare. Miresele cu părul bine uns și ochii codași păreau minunate de frumoase. Mirii trona în fracuri europene. Toabele bubuiau și trompetele urlau.

Într-una din trăsuri împodobite cu flori l-am zărit din nou pe cunoscutul nostru. Era beat, ca Noe și arunca cu dărnicie monede de argint cersetorilor care fugeau după trăsura.

Procesiunea de nuntă înainta cu greutate. Pe caldarîm se întinseseră mii de oameni fără locuințe. Familii întregi își făcuseră culcușul de noapte de-a dreptul pe asfalt, avînd ca pernă zdrențele lor. Filozofii pe jumătate goi, întinși pe jos, cu mina sub cap, priveau visători spre cerul adînc de graiit, cu stele luminoase, reflectînd poate la cauza primordială a tuturor lucrurilor, la sufletul universal sau la materia suprasensibilă, care se află la baza fluxului de fenomene trecătoare. Alături de ei, tot pe asfalt, se găseau imaginile zeului Brahma, cu patru miini și patru fețe. Ne-am culcat cu imaginea lui în fața ochilor... A doua zi avionul a decolat spre Tokio.

Note de drum de frații Tur

cînd am zărit deodată încă un pasager, pe care nu-l observasem pînă atunci. Vis-à-vis de actriță, în zona strălucirii ei, se afla un om care ne-a trezit curiozitatea de cum l-am văzut. De ce? În prima clipă nici noi n-am fost în stare să răspundem la această întrebare. Un singur lucru era totuși limpede: nu aveam de-a face cu unul din acei fericiți călători, din care am văzut cu miile în holurile hotelurilor, în autobuzele turistice și în restaurantele gărilor. Ni s-a părut că pe chipul lui erau întipărite urmele unor suferințe prelungite, ale unei vieți pline de lipsuri. Din puloverul murdar și mototolit ieșea un gît slab, cu ligamente vinete; sbîrciturile lui, ca o răzătoare, erau desenate parcă cu cărbune și ochii îi erau spălăciți. Cu degetele lui noduroase, pline de nicotină rupea nerăbdător din friptura de pasăre, udînd-o cu un vin scump, roșu. Pe degetul lui mic, umflat de podagră, strălucea ca un mic reflector, un briliant albastru. Piatra era mult prea mare pentru a fi cu adevărat prețioasă.

— Straniu individ, ne-am gîndit noi. Dar reluîndu-ne locurile în „clasa turistică“ și începînd să moșăim am uitat de pasagerul neobișnuit.*

Am ajuns la Bombay cînd începuse să se întunece. Orașul uriaș își aprinsese luminile deasupra Oceanului Indian. Avionul înnopta la Bombay. Pasagerii au fost transportați în oraș; pe noi, cei din clasa a doua, cu niște autobuze mari și vechi, pe cei din clasa întâia, cu „Buick“-uri și

*La Tokio, unde-l aștepta poliția, am aflat că „straniul individ“ era un dezmoștenit al soartei, care săvîșise pentru prima dată în viața lui un furt pentru a se înfrupta vreme de trei zile, cît dura călătoria de la Londra în capitala Japoniei, din deliciale unui trai îmbelșugat.

Destinul lui Tolstoi în România

O coincidență a făcut să apară, simultan cu traducerea cercetătoarei sovietice Motileva despre înriurirea lui Tolstoi asupra literaturii universale, o carte care își propune să urmărească exact același lucru pe meridianele noastre*). Autoarea, Tatiana Nicolescu — avînd și experiența unei încercări similare referitoare la Gogol — vine astfel să întregască exegeza cercetătoarei sovietice și demonstrează că țara noastră a participat activ la fenomenul mondial pe care l-a constituit receptarea operei demiurgului de la Iasnai Poliana.

Din cartea Tatiane Nicolescu se desprinde tabloul unei circulații intense și extinse, de natură să probeze marelui interes stîrnit de arta și gîndirea tolstoiană în rîndurile publicului românesc. Cu o informație care depășește toate contribuțiile bibliografice anterioare și care e împinsă uneori pînă la pedanterie, cercetătoarea noastră izbutește să alcătuiască reprezentarea vie a pătrunderii lui Tolstoi la noi. Desigur, este foarte important să se ajungă la o evidență completă a tălmăcirilor, a comentariilor și opiniilor formulate, să se analizeze competent spiritul unor asemenea lucrări și, sub acest raport Tatiana Nicolescu a desfășurat o rivnă impresionantă. Meritul său este însă mai mare întrucît a tîns să surprindă elementul dinamic al acestui complex proces de osmoză literară, descifrînd în felul cum l-am recepționat pe Tolstoi de-a lungul vremii reflexele antinomiilor ideologice existente în societatea românească. Interese sociale, tendințe politice contradictorii și-au pus pecetea asupra destinului lui Tolstoi în România. În vreme ce presa și exponenții ideologici ai păturilor suprapuse au exaltat filozofia non-violenței, blajînată de creștină și supunerea, deformînd și sărăcind astfel creația tolstoiană, publicațiile legate de mișcarea muncitorească au scos în evidență fondul protestatar, vigoa-

rea reprezentării realiste, ceea ce este durabil și anulează în chiar cuprinsul operei artistice oscilațiile unei gîndiri limitate istoric. Sînt în cuprinsul acestei cărți numeroase amănunte care fac pregnant sensul luptei purtate în jurul moștenirii tolstoiene, căci într-adevăr a fost o luptă cum nu s-a purtat în legătură cu nici un alt scriitor de talie universală.

Între procesul de difuzare prin traduceri, de răspîndire în public pe de o parte și influența literară pe de altă parte, există o relație, dar nu atît de directă, cum s-ar putea crede la un moment dat. Foarte sîrguincios recompusă circulația operei tolstoiene în cartea Tatiane Nicolescu, partea de interpretare a înriuririi acesteia asupra literaturii noastre comportă aprofundări. Semnificația ecorurilor stîrnite de cunoașterea lui Tolstoi — la care scriitorii noștri au ajuns, deseori, înainte de efectuarea traducerilor românești, prin intermediul altor limbi. — se inscrie într-un context istoric mai general. Înspre jumătatea secolului trecut, nevoia asimilării unei culturi superioare, a provocat exodul tinerilor romîni către școlile apusene. Pe plan literar, aceasta a însemnat o influență directă, mai ales din partea scriitorilor francezi. De aceea un Pușkin sau Lermontov, deși cunoscuți, deși apreciați, n-au putut concura cu Lamartine, Hugo, Vigny. Iată însă că apare Tolstoi și el produce o asemenea impresie încît Balzac, ale cărui opere literare erau de mult traduse, trece pe un plan secund. Romancierul francez, deși mult mai bine cunoscut, n-a fecundat proza românească cu aceeași vigoare cu care a făcut-o autorul „Annei Karenina“. Cum și cu ce consecință s-a produs influența tolstoiană în literatura romînă este o chestiune complexă, care necesită eforturile unei expertize critice minuțioase. Cine va voi să întreprindă o asemenea prețioasă expertiză va găsi în cartea Tatiane Nicolescu un îndreptar util.

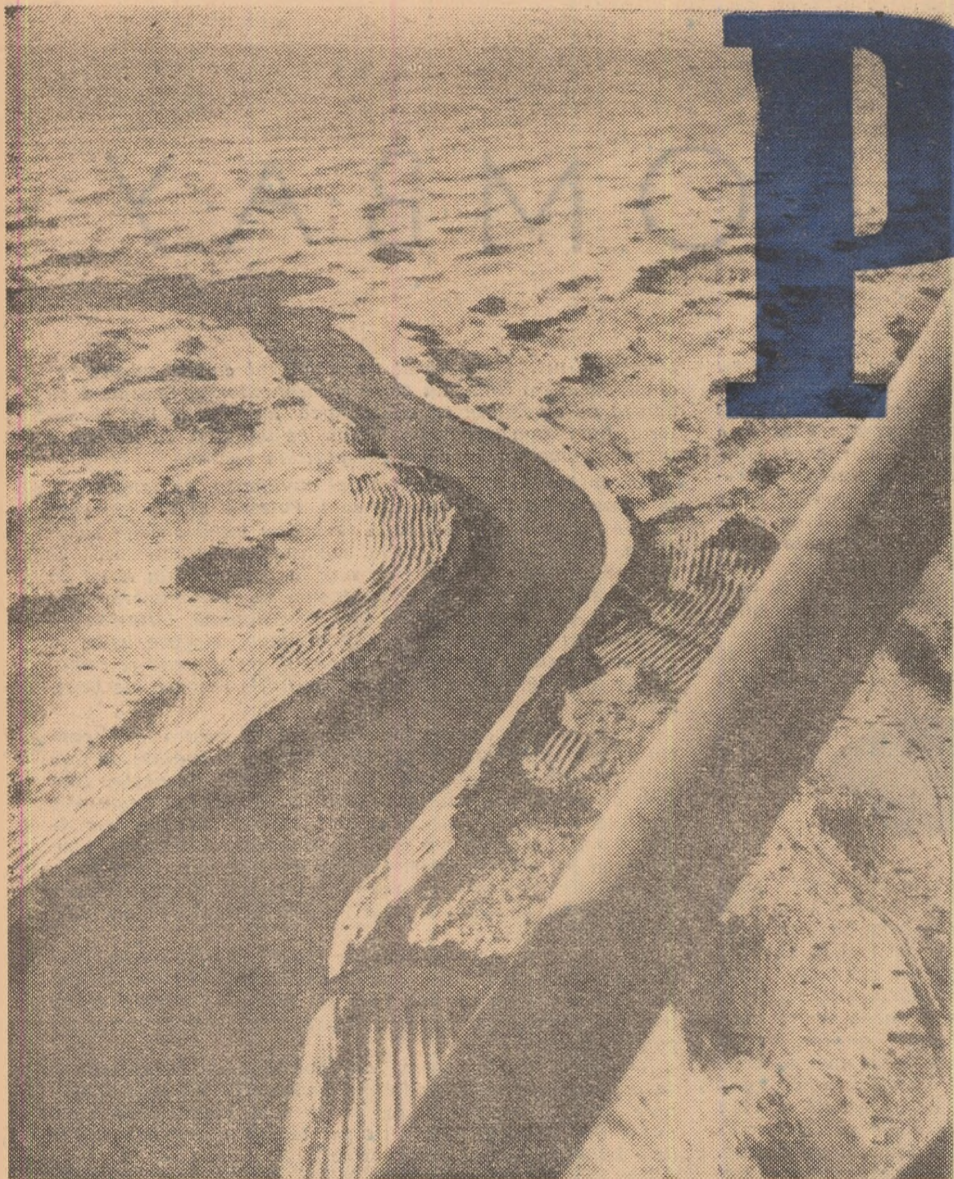
Tatiana Nicolescu: „Tolstoi și literatura romînă“, E.P.L., 1964.

Geo Șerban

V. Iurkunas:

Strada Piles din Vilnius (linogravură)

Pustiuri de nisip și de gh

...Uneori, cît e vara de lungă, nu cade nici un strop de ploaie. Arșița e atît de mare încît, peste zi, pîinea proaspătă se face ca piatra. Un ziar adus dimineața se usucă atît de tare încît spre seară se sfărîmă. În deșert sînt nori fără ploaie. Din cînd în cînd un nor plumburiu întunecă cerul. Acum o să plouă, te gîndești : șuvoaie de apă o să răcorească nisipul dogorit. Dar atmosfera deșertului e atît de fierbinte și uscată încît ploaia se evaporă înainte de a atinge pămîntul...

I. ILIN

De la deșert la ogorul în floare

În zilele noastre, în multe țări ale lumii se ridică cu acuitate o problemă de a cărei rezolvare depinde în mare măsură ridicarea nivelului alimentației populației globului în continuă creștere. Cum să procedeze omul pentru a smulge naturii imensele terenuri nefolosite azi din cauza condițiilor pedoclimatice nefavorabile? Și spunînd „imensele terenuri” nu folosim hiperbola pentru a impresiona. Căci aproape jumătate din suprafața uscatului (aproximativ 70.000.000 km²), nu intră în circuitul agricol mondial din mai multe motive. În primul rînd o parte înscm-nată din suprafața lui (circa 28.000.000 km²) se găsește situată la latitudini mai mari de 55° în nord și 50° în sud. Acolo temperaturile medii zilnice sînt apropiate sau mai mici de 0°C, nepermițînd deci plantelor să se dezvolte. O altă categorie de terenuri e situată în zona amplitudinilor termice mari, în care diferența între temperatura din timpul zilei și cea din timpul nopții depășește 50°C, ceea ce constituie un factor cu totul defavorabil creșterii plantelor de cultură. Un astfel de exemplu îl oferă zona din extremul orient sovietic ocupată de taiga, cu o suprafață de circa 6.000.000 km². În fine, o ultimă grupă de terenuri nefolosite care și ele ocupă o suprafață apreciabilă, circa 26.000.000 km², o constituie deșerturile.

Această categorie de terenuri oferă imaginea aparte a unei lumi în aparență „moartă”, dar care își schimbă înfățișarea la cel dintîi contact cu omul.

Ce este un deșert?

În impresia generală, uneori rămasă încă de pe băncile școlii, deșerturile nu pot fi decît niște terenuri neroditoare, seci, nelocuite, fără bucurii și fără speranțe pentru oameni. În multe cazuri această impresie e însă greșită. În Kara-Kum ca și în Pampas de exemplu trăiesc oameni, pasc cirezi de vite, cresc ierburii și tufe. Acolo e viață și unde e viață trebuie să fie și apă. În plin Tanczrouft de pildă, „Țara Setei” din Sahara cum i se mai spune, exploratorul înfigîndu-și lopățile în nisip pentru a lua o probă de sol taie de multe

ori în două cite un șarpe care trăiește acolo. Cu ce se hrănește el, căci aparent în jur nu există nici o hrană? Chiar așa o fi? Dar cărăbușul, pe care egiptenii îl considerau sacru, dar margovilla, șopîrta roz capabilă să atingă o viteză de 60 km/oră, nu i-ar putea servi drept pradă? S-ar mai putea pune însă o întrebare: dar cărăbușul din ce trăiește? Din materiile fecale eliminate de mehara, animal care trăiește spre marginea deșertului. Insecta le transportă spre adăpostul ei sub formă de mici bile „savant” confecționate pe care le rostogolește încet, cu răbdare, pe distanțe impresionante, ridicîndu-le pe virful dunelor și lăsîndu-le să cadă la vale, după care reia operația de la cap.

Aruncînd chiar o privire sumară pe o hartă climatică a globului putem observa că zona aridă, care coincide cu deșerturile, este situată în interiorul uscatului, între paralelele 15°—45° latitudine nordică și sudică. Uneori, deșertul se prezintă sub forma unei întinderi plane, mai mult sau mai puțin ondulată, alteori sub formă de platouri sau cuvete depresionare mai mult sau mai puțin vaste, semănate din loc în loc cu masive muntoase de diverse altitudini. Unii oameni de știință, în special francezi, consideră că natura solului joacă rolul primordial în deșertizare. Alți savanți, mai ales cei sovietici, socotesc însă că la formarea deșerturilor contribuie trei factori naturali, la fel de importanți: solul, lipsa de apă și amplexarea vînturilor. Amplexarea vînturilor se datorează unor efecte termice și de variație a presiunii atmosferice de la o regiune la alta, temperatura aerului și solului neconstituind decît un fenomen secundar. Căldura singură e departe de a împiedica dezvoltarea vieții în deșert, plantele dezvoltîndu-se în condiții bune chiar și la temperaturi ridicate, bineînțeles dacă au asigurată apa din abundență, iar animalele putîndu-se apăra de căldură în diverse moduri, de regulă săpîndu-și vizuini la mare adîncime sub nisip.

Prin deșert se înțelege în mod obișnuit teritoriul pe care nu crește nici o plantă și asupra căruia cade anual o cantitate de precipitații extrem de redusă. Dar la această definiție mai trebuie adăugat faptul că deșerturile sînt regiuni care contrastează cu pămînturile aflate la aceeași latitudine. Cu alte cuvinte este vorba de grupele deșertice din America de Nord — centrul S.U.A. și pustiul Mexican —, America de Sud — pampasul ar-

gentinian și platoul andin din Chile —, grupul australian, grupul african — Sahara și Kalahari — și grupul asiatic, o continuare spre est a deșerturilor africane. La toate acestea mai trebuie să adăugăm că există deșerturi totale cum e Sahara, semitotale cum sînt Kara-Kum, Gobi ș.a. și așa zisele pustiuri sezoniere, adică pampasurile din America de sud și de nord unde, în timpul sezonului ploios se dezvoltă o vegetație luxuriantă, care îngăduie subsistența unui mare număr de animale.

Cum se desfășoară ofensiva

Care sînt căile de valorificare a deșerturilor? Deocamdată nu se cunosc decît două. Prima cale este crearea unui sistem de canale de irigație care să aducă apa din zone aflate în afara pustiului și să urce spre suprafața și pinza de apă freatică, adică subterană a deșertului. O a doua cale e cea a îmbunătățirii generale a climatului globului, în deosebi a emisferei nordice, prin folosirea metodelor propuse de oamenii de știință sovietici, metode despre care s-a mai scris și printre care se numără soluția propusă de P. M. Borisov, autorul proiectului barajului din strîmtora Behring.

Deocamdată, în Uniunea Sovietică e larg folosită prima cale. În fiecare an, numai în Asia centrală sovietică unde e situată vestita „Stepă Flămîndă” sînt irigate sute de mii de hectare. Pentru 1964 se preconizează irigare în întreaga țară a 28.000.000 ha!

În „Stepa Flămîndă” apar mereu noi și noi canale și rezervoare de apă care dau viață acestor meleaguri. După cum e și firesc, lucrările se execută pe baza unui plan bine stabilit, eșalonat pe o perioadă lungă de timp. Datorită lor în anii trecuți au fost valorificate circa 800.000 ha. teren, ceea ce permite să se obțină anual un plus de cel puțin 700.000 tone de bumbac! Lucrările, executate de organizația Glavgolodnostepstroj (Direcția generală a construcțiilor din Stepă Flămîndă) folosesc elemente de beton armat, tuburi de argilă arsă, construcții metalice și alte materiale produse în fabricile proprii. Organiza-

ția mai dispune și de un puternic parc de mașini de construcție printre care excavatoare, autobasculante, greifere și buldozere, asigurînd astfel lucrărilor un înalt grad de mecanizare. La fiecare zece oameni, în Stepă Flămîndă lucrează o mașină!

În timpul lucrărilor inginerii hidrogeologi și amelioratori s-au izbit însă de o greutate ce părea că va da totul peste cap. Stepă fiind netedă nu dispunea de un drenaj natural, așa că apa adusă prin pompare stagna ridicînd nivelul apei din subteran care, la rîndul ei, antrena cu ea sărurile dăunătoare culturilor. Inginerii sovietici au trebuit așa-dar să construiască canale de drenaj colectoare pe circuit închis. Exprimîndu-ne plăcut, canalele de irigație joacă rolul unor „artere” căci prin ele vine apa proaspătă, iar rețeaua de drenaj poate fi asemănată cu niște „vene”, prin care se scurge apa sărată, dăunătoare.

Desigur, deșertul nu poate fi alimentat dintr-o dată cu apă. Dar pămînturile sterpe pot fi valorificate în mod firesc, chiar și înainte de irigare, dacă sînt populate cu plante rezistente și utile. În felul acesta, în unele regiuni deșertice ale Asiei Centrale au apărut plante noi pentru aceste meleaguri — cactușii Sădiți de oamenii de știință uzbeki și turkmeni, ci au ieșit cu bine din iarnă și s-au înmulțit simțitor. S-a ales varietatea de cactus fără ghimpi — opuncia — ale cărei țesuturi pot înmagazina și păstra apa luni de zile. De aceea, vitele care se hrănesc cu opuncia nu mai trebuiesc adăpate. Mai mult decît atît masivele de cactuși contribuie la fixarea nisipurilor împiedicînd astfel pustiirea terenurilor învecinate. În prezent, cercetătorii sovietici se ocupă de aclimatizarea acestei plante și de selecționarea celor mai rezistente exemplare.

În Uniunea Sovietică ofensiva împotriva deșertului se desfășoară din plin. Ea reclamă o tmeinică pregătire tehnico-științifică. Sa vanții sovietici au întocmit încă de pe acun planurile de recuperare a deșerturilor și în următorii ani ele vor deveni cîmpii roditoare

Gh. Neamu

Cercetător științific
Institutul de geologie și geografie
al Academiei R.P.R.

Asaltul Antarctidei

De aproape trei luni de zile imensul deșert de gheață a scăpat de sub stăpînirea iernii. Soarele a străpuns perdelele de nori și ceață și, cu mîndria învingătorului, se preumblă neconținut pe bolta cerului nemaicoborînd sub orizont. Amurgul și-a dat mîna cu zorile și noaptea a fost definitiv izgonită.

urul nepătat și adînc al cerului și albastrul cu tonuri
și razele soarelui, pare înveșmîntat într-o mantie

ceață

al cărei luciu te ametește. Creștele muntoase ce
platoșă de gheață și-au scuturat cușmele de ză-
și temperatura aerului nu urcă decît cu cîteva
ste zero, stîncile golașe se încălzesc repede, re-
jur o căldură puțin obișnuită pentru aceste pa-
fișase rezezi se strecoară murmurîndu-și cîntecul
încile colțuroase, sfîrtecate de ghețari, oglinzile
de salbelor de lacuri reflectează siluetele creștelor
în jur și trădează prezența a numeroase organisme
iar pe malurile uscate încep să apară, așternuți
a pufoase, lichenii care parcă mai înviează pe-
nic al rocilor golașe.

înmuri, jur împrejurul Antarctidei, pe banchize sau
i stîncoase, aruncată parcă de o forță centrifugă
desfășoară în voie. La hotarul dintre „uscat” și
sele viețuitoare ale zonelor reci formează un ade-
vîiu al coastelor înalte, din care se desprind cu
tunet uriașele aisberguri ce se lasă duse în voia
Pinguini majestuoși sau focle elastice, morse mus-
sau pescăruși gălăgioși, alte viețuitoare forțotind
a hranei, îngrijindu-și puii sau certîndu-se, răspî-
mă de tîrg.

te rezolvate

și în miez de „vară”, furiile Antarctidei nu pot sta
me înlăntuite. Prevestite uneori de nori și cețuri
din senin, prin surprindere, uraganele se dezlîn-
ca să nu se potolească zile întregi. Ajunghind
și de zeci de kilometri pe secundă, vîntul uită de
devine din nou singurul stăpin al împărăției de
pada spulberată se rostogolește în vârtejuri, lacu-
zane în clocot, stîncile refac cunoștința cu sfre-
pră a vijeliei și totul încremenește din nou.
cam acesta ar fi cadrul în care își desfășoară de
e munca echipele de cercetători polari. Vara e
notimp în care temerarii savanți pot pătrunde
în tainele celui de-al șaselea continent. An de
nica Antarctică s-a văzut nevoită să-și lase smulse
alte din tainele zăbrelite de ghețurile milenare.
vărat asalt al științei pentru cunoașterea miste-
ntinent, deși a început cu decenii în urmă, a că-
densitate deosebită în 1956, o dată cu începerea
ofizic Internațional.

m în revistă unele dintre principalele rezultate obi-
acum de savanți în cunoașterea Antarctidei.
rînd 90 la sudă din ghețarii globului, Antarctica
lapt decît o imensă saltea de gheață ce-și tăi-
zgîrcenie natura adîncurilor. Creștele muntoase
apung sau rarele porțiuni de țărni stîncos nu pot
parte să dea o imagine cu privire la prezența și
uscatalui subglaciar. Este vorba oare de o că-
ară plutoasă, așternută pe un întins arhipelag
a care acoperă un soclu continental mai mult sau
fragmentat? — iată principala problemă care a
ntia savanților.

e unie ale cercetătorilor au reușit să facă lumină
nă. Astăzi este lucru bine stabilit că Antarctica
lceva decît un soclu continental, cu țărni și
uneori, mărginite de arhipelaguri. Din punct de
ologic, fundamentul acestui continent este alcătuit
ristaline, formate în epoci din cele mai vechi. Se-
depuse în depresiunile acestui prim relief au fost
ipuse unor presiuni puternice, metamorfozate și
r. Acoperirea cu sedimente a vechiului fundament
t și în epocile geologice ulterioare, sedimentelor
li-se roci vulcanice, rezultat al erupțiilor din acele
tratele sedimentare de suprafață ale platformei
i puțin transformate, o urmare a vîrstei lor geolo-
mai recente. Acest relief vechi a fost însă mult
în ultimele ere geologice prin apariția unor lan-
cose tinere și a unor vulcani, în parte activi și în
stre.

chiul continent Gondwana

e a atras însă în deosebi atenția savanților este
ea unor roci din Antarctica cu cele din Brazilia,
Sud, Australia etc. etc. Faptul demonstrează că,

cu circa 150—200 milioane de ani în urmă, toate aceste ter-
itorii formau un soclu comun, care corespundea străvechiu-
lui continent Gondwana. Către mijlocul mezozoicului, în
urma unor fracturi adînci Gondwana s-a fragmentat și, prin
olunecare pe substratul bazaltic, blocurile desprinse au fost
supuse unei dezvoltări ulterioare independente, care le-a
făcut să capete înfățișarea actuală.

Paralel cu aceste concluzii, nu mai puțin interesante se
arată a fi ipotezele elaborate cu privire la clima care a
domnit în Antarctica în diferite epoci geologice. Astfel, pre-
zența unor resturi vegetale și animale în straturile geolo-
gice, caracteristice unui climat mai cald demonstrează fap-
tul că Antarctica nu a fost întotdeauna o „împărăție a ghe-
țurilor” și că a cunoscut și regimuri climatice mai blînde.
Către sfîrșitul erei terțiare, prin schimbarea poziției Antarc-
tidei față de polul sud ca urmare a „migrației” polilor și
prin înălțarea generală a reliefului o dată cu apariția lan-
țurilor muntoase tinere, clima acestei regiuni s-a răcit
treptat. Ghețurile care au cuprins zonele înalte au influențat
regiunile înconjurătoare, favorizînd astfel extinderea necon-
ținută a calotei glaciare. La rîndul lor, apele oceanice din
jurul țărniurilor nu numai că au aprovizionat cu vapori at-

Ce vîrstă îi dai acestui „veteran al Antarctidei”? Actul de naștere arată 25 de ani

mosfera rece a continentului polar, dar au înghețat și ele,
prelungind astfel calota glaciară dincolo de limitele soclului
continental.

Astăzi Antarctica se prezintă ca un imens deșert de
gheață, de formă circulară și cu marginile mult mai ridi-
cate față de zonele centrale, ca un efect al prezenței creș-
telor muntoase tinere dispuse în jurul țărniurilor. Altitudinea
maximă a acestui continent deasupra nivelului mării de-
pășește 4.000 de metri, fapt ce se datorește grosimii mari a
cuverturii de gheață. În unele regiuni există astfel sectoare
în care adîncimea gheței măsoară 4.200 de metri, în vreme
ce grosimea medie pe continent este de numai 2.000—2.200
metri. În general, marile grosimi corespund depresiunilor și
zonelor joase ale reliefului subglaciar, ceea ce înseamnă
că la suprafață neregularitățile reliefului sînt mult atenuate
de gheață.

Existența unui asemenea strat masiv de gheață i-a de-
terminat pe cercetători să-l supună unor investigații spe-
ciale. Rezultatele parțiale ale cercetărilor arată că pe mă-
sura apropierii de țărni calota devine din ce în ce mai
subțire. În același timp, pe suprafața ei apar o mulțime de
fisuri, ceea ce demonstrează că ghețurile se mișcă. În timpul
verii polare, sub influența propriei sale greutate gheața își
adîncește crăpăturile, uriașele bucăți despicate fiind trans-
portate de curenții oceanici spre larg.

Frigiderul planetei

Imensitatea cantității de gheață concentrată la acest
„capăt” al Pămîntului nu constituie, însă, numai un peisaj
local deosebit de caracteristic, ci și un sector climatic cu
puternice influențe asupra planetei. Iată, așadar, încă o

problemă care-i preocupă pe cercetătorii deșertului de
gheață. Răspunsul la o asemenea problemă nu poate fi
dat însă decît în urma unei largi cooperări, căci nu este
suficientă numai informarea reciprocă a expedițiilor dife-
ritelor țări în ce privește datele înregistrate de stațiile me-
teorologice respective, ci sînt absolut necesare și cercetări
concrete efectuate în comun.

Din acest punct de vedere, se pare că vara australă a
anului 1963 și mai ales a anului 1964 constituie adevărate
perioade de încununare a cooperării dintre oamenii de
știință din diverse țări. După cum se știe, nava sovietică
„Estonia” care a transportat o parte din membrii celei de a
noua expediții antarctice sovietice a imbarcat o echipă de
cercetători francezi. Vasul s-a îndreptat spre „Mirni”, în
apropierea coastelor Antarctidei înfîlnindu-se și cu nava
„Obi”, cu ajutorul căruia a răzbătut printre ghețurile de
țărni pînă în port. De la „Mirni”, cercetătorii au fost trans-
portați cu avionul la „Vostok”. În prezent, savanții sovietici
și francezi sînt pe cale de a parcurge, cu ajutorul unei ca-
ravane autotractate, cei 1500 de kilometri care îi despart de
ocean. În timpul expediției caravana-laborator va face nu-
meroase cercetări glaciologice și topografice și va căuta
să culegă material privitor la mișcările ghețurilor, care să
dea răspuns la întrebarea: calota glaciară este în creștere
sau în scădere?

Rezolvarea acestei probleme este de o importanță uriașă.
Se va putea afla astfel care este influența meteorologică
pe care Antarctica o exercită asupra climei globului, prin
mijlocirea atât a curenților aerieni cit și a celor oceanici.
De asemenea se vor stabili urmările retragerii și topirii

ghețurilor asupra continentului antarctic și a creșterii ni-
velului oceanic mondial. În același timp, se va răspunde la
întrebarea dacă înălțarea ghețurilor nu va însemna întă-
rirea influenței climatice a Antarctidei și dacă, totodată, nu
va duce la apariția, în această parte a globului, a unei noi
perioade glaciare, de tipul celor geologice mai vechi.
Acestea sînt desigur numai cîteva din problemele esențiale
care necesită răspunsuri clare din partea savanților.

În urmă cu patru ani, în decembrie 1959 a avut loc sem-
narea tratatului Antarcticii, care reprezintă epilogul Anului
Geofizic Internațional. Acest tratat a devenit în zilele noastre
o adevărată bază a cooperării în Antarctica. Într-adevăr,
în actuala vară australă, la Novo-Lazarevskia lucrează,
cot la cot cu cercetătorii sovietici, glaciologul englez
Switbank, cehul Pavel Halupko și americanul John Jacobs,
în timp ce sovieticul Veniamin Ignatov se află în stațiunea
americană Byrd, iar geologul Garik Grikurov în stațiunea
engleză Stonington.

Din Antarctica ne parvin vești bune. Vara se anunță a fi
destul de blîndă, termometrul indicînd în jurul a 5°. Printre
savanți domnește în general o bună dispoziție de lucru, căci
uraganele sînt mai puțin puternice iar atmosfera curată,
ceea ce permite intensificarea cercetărilor prevăzute în pro-
gramul Anului Internațional al Soarelui Calm. Cînd scriem
aceste rînduri, vara antarctică se apropie de sfîrșit. Activi-
tatea cercetătorilor devine tot mai febrilă, fiecare clipă este
folosită, fiecare zi aduce ceva nou. Omenirea întregă aș-
teaptă cu interes rezultatele cercetărilor curajoșilor savanți.
La Polul Sud, în împărăția gheții pulsează viața, căci omul
îi încălzește imensele întinderi.

Al. Roșu

Candidat în științe geografice
Secretar științific al Institutului
de geologie și geografie al Academiei
R. P. R.

O boală a anotimpului de primăvară

Spasmofilia (Tetania)

— Veniți repede, tovarășe doctor! Copilul meu are convulsii! Mi-e teamă că moare!
Nu rareori medicul de salvare sau de circumscripție este chemat la telefon în aceste zile de început de primăvară de vocea alarmată a unei mame, care-i solicită un ajutor de urgență.

Pediatrul chemat de urgență la căpătușul micuțului bolnav nu-i va fi greu să stabilească diagnosticul. De cele mai multe ori este vorba de spasmofilia (tetanie) o boală a primei copilării, între 4 luni și 2 ani, care cunoaște o mare și bruscă creștere a frecvenței în primul trimestru al anului, îndeosebi la începutul primăverii, în lunile martie—aprilie.

Convulsiile apar de obicei brusc, fără o cauză aparentă, sau în legătură cu erupția unui dinte, începutul unei boli contagioase etc. Ele încep fie la față, fie la membre, pentru ca apoi să se întindă repede la tot corpul. Fața palidă, sau ușor vinetie în jurul buzelor, este scuturată de contracții musculare repezi; capul este dat pe spate; ochii fiși sau animați și ei de mișcări, datorite contracției convulsive a mușchilor oculomotori, privesc în sus. Membrele superioare au convulsii mai puternice decât cele inferioare, însoțite adeseori și de contracturi caracteristice, de unde și numele de tetanie dat acestei boli (tetanos = rigiditate). În timpul accesului convulsiv, care poate ține de la câteva secunde la mai multe ore, copilul este inconstient, amenințat de asfixie, din cauza contracturii care atinge și mușchii laringelui (*laringospasmul*). Acest spasm glotic se traduce printr-o inspirație dificilă și stridentă, asemănătoare unui cîntec de cocș.

Contractura poate cuprinde și mușchii feței, dînd figurii o rigiditate care imprimă diferite expresii: spaimă, mirare, tristețe etc., iar gura se deformează și ea în formă de „bot de crap”

În acest proces de treptată generalizare a contracțiilor, impresionantă pentru profani, apar și contracturile membrelor superioare care constituie unul dintre semnele caracteristice ale spasmofiliiei. Brațele, lipite de trunchi, cu antebrațele flectate amintesc imaginea „cățeului care face sluj”. La sugari, contractura minii îi face să-și stringă degetele în pumn.

Soră bună cu rahitismul, tetania își are originea ca și acesta din urmă, într-o tulburare a metabolismului fosfocalcic, datorită unei lipse de vitamină D₂ în organismul copilului. Este vorba așadar de o scădere masivă a calciului sanguin (hipocalcemie). Un factor care favorizează declanșarea acceselor îl constituie alăptarea artificială, atunci cînd alăptarea naturală este brusc înlocuită prin lapte de vacă.

Care trebuie să fie comportarea părinților atunci cînd observă apariția primelor spasme și contracturi? Primul lucru:

un telefon la salvare sau circumscripția medicală de cartier, solicitînd asistența medicală de urgență. Dar pînă la sosirea medicului o baie caldă la temperatura corpului (36°—37°) sau o împachetare într-un cearșaf umed și cald pot curma imediat accesul convulsiv. Rezultate bune se pot obține cu supozitoare antitermice. Evitați, însă, supozitoarele antitermice care conțin și cofeină

(de tipul produsului Acalor — Antigermin) deoarece acestea pot agrava convulsiile copilului. În farmacia de casă a oricărui părinte de sugar este bine să existe un număr de supozitoare cu chinină bromhidrică, după următoarea formulă: Rp. Chinină bromhidrică 0,10 g; butir cacao, q.s., cu un bun efect antipiretic și anticonvulsivant.

Este preferabil ca alte tratamente medicamentoase ca și regimul dietetic să fie stabilite de medic.

Ceea ce pot realiza mai ușor părinții este profilaxia tetaniei, cu atât mai mult cu cît aceiași factori vor împiedica și apariția distrofiilor și a rahitismului. Cea mai bună profilaxie o constituie alăptarea la sîn pînă la 8—9 luni. Dacă ea nu poate fi dusă pînă la termen se recomandă alăptarea mixtă sau alimentarea cu lapte acidulat. Evitați supraalimentarea copiilor, care favorizează carenta de calciu! În anotimpul rece, aerisiți bine locuințele, lăsați să pătrundă lumina și soarele! În fine, administrarea de clorură de calciu (clorocalcin), Vitamină D₂ buvabilă sau injectabilă sau untură de pește, asociată cu sedințe de raze ultraviolete, va sporii rezistența copilului mic față de infecțiile specifice acestei vârste și, prin urmare, și față de spasmofilia.

Dr. M. Gherasimov

Mica farmacie a casei

La ce poate folosi oțetul de vin

Vă doare în gît?

Turnați într-un pahar cu apă o lingură de oțet de vin și puțină sare — și faceți gargară.

Înfășurați-vă gîtul cu comprese muiate în apă cu oțet (o parte oțet la 10 părți apă).

Vă singerează gingiile?

Frecăți dinții și gingiile cu o periută de dinți muiată în apă cu oțet (o linguriță de oțet la un pahar cu apă).

Aveți o rană care singerează?

Puneți comprese de vată muiată în oțet.

V-ați scos o masea și singele tot nu s-a oprit?

Clătiți-vă bine gura cu apă cu oțet.

Vă curge singe din nas?

Trageți pe nas puțină apă cu oțet.

Băile de picioare

cu apă în care s-a turnat și oțet de vin înviorază picioarele oboseite de un drum prea lung.

V-a intrat o așchie în deget?

Țineți degetul în oțet și atunci vă va fi mai ușor să scoateți așchia.

Pentru igiena pielii

1. Spălați-vă corpul cu apă și săpun. În cazul cînd apa obișnuită conține prea multe săruri care irită pielea, adăugați-i borat de sodiu sau bicarbonat de sodiu. Săpunurile de toaletă e bine să fie neutre, pe bază de sodiu, fără materii colorante sau parfum, care pot fi iritante.

2. Faceți baie de două ori pe săptămînă. Băile prea frecvente, usucă pielea din cauza utilizării excesive a săpunului, micșorîndu-se astfel apărarea împotriva agenților patogeni. Baia caldă între 25—35 gra-

de este totodată un bun calmant al sistemului nervos.

3. Pieptănați-vă părul dimineața și seara, pentru a-l curăța de praful și scamele ce se pot aduna în cursul zilei. Pieptenele și peria să fie folosite de o singură persoană, îndeosebi la copii. Bărbații își vor spăla părul o dată sau de două ori pe săptămînă, după cum părul este gras sau uscat, iar femeile de două ori pe lună.

Dacă părul este uscat se recomandă utilizarea briantinei și a cremelor de păr. Spălarea capului se face cu diferite șampoane. Atențiune la utilizarea loțiunilor spirtoase care usucă pielea capului!

4. Miinile trebuie spălate dimineața, seara, înaintea meselor și ori de cîte ori se murdăresc.

Unghiile vor fi tăiate scurt și rotund. Atenție la tăierea pielii din jurul unghiei! Ea se va face cu instrumente curate pentru a evita infectarea.

5. Barba este bine să fie rasă zilnic. Dacă săpunul de ras irită pielea folosiți o cremă de ras.

6. Toaleta picioarelor se impune zilnic, înainte de culcare, ca o regulă de igienă generală. În caz de transpirație (hiperhidroză) se recomandă tamponarea picioarelor cu următoarea loțiune:

Rp. Formol 10 g.
Alcolat de lavandă 5 g.
Acid salicilic 2 g.
Alcool camforat 200 g.

și aplicarea următoarei pudre:

Rp. Talc 50 g.
Oxid de zinc aa 50 g.
Acid salicilic 1—2 g.

Știați că...

... există antivitamine?

Multe substanțe chimice sau medicamente au o acțiune antivitaminică importantă. Printre aceste antivitamine cităm: sulfamidele (față de vitamina B₁, vitaminele nicotinică (PP) și altele), hidrazida, utilizată în tratamentul tuberculozei (față de vitamina B₆), PAS-ul (acidul paraaminosalicilic) și substanțele anticoagulante — dicumarol, heparină — (față de vitamina K).

...colorile apără de frig sau de căldură?

Cum? Absorbînd lumina, culoarea neagră, de pildă, absoarbe și razele calorice. Cea mai indicată îmbrăcăminte de iarnă este, de aceea, cea de culoare neagră. Pentru același motiv vasele sovietice ce navighează în mările Nordului sînt vopsite în negru. Dimpotrivă, pacheboturile care navighează în mările calde sînt vopsite în alb, ca să reflecte razele calorice. Iată deci de ce este indicată purtarea unor haine albe sau de culoare deschisă în locurile expuse la căldură.

...organele interne au un ritm de activitate?

Acest ritm revine la fiecare douăzeci și patru de ore și este în legătură cu ziua și noaptea. Studiile fiziologice făcute asupra pasagerilor liniilor aeriene transcontinentale au arătat că în urma decalajului orar provocat de călătoria rapidă de la răsărit spre apus, organele interne își dereglează activitatea, avînd nevoie de mai multe zile ca să-și recapete ritmul normal.

...corpul nostru conține izotopi radioactivi?

După calculele radiobiologilor, în organismul nostru se găsesc în mod normal izotopi radioactivi ai potasiului, carbonului și radiului. În organismul omului se dezintegrează în fiecare minut 190 000 de atomi de carbon radioactiv și 200 000 de atomi de potasiu.

Rolul biologic al radiațiilor naturale nu este în întregime cunoscut. După ipoteza savantului sovietic A. A. Drobkov, elementele radioactive naturale sînt necesare pentru o dezvoltare normală a organismului viu.

...rezistența oaselor întrece pe cea a metalelor?

Pentru fracturarea unui os lung cu o presiune exercitată de-a lungul axului său trebuie o forță extrem de mare: 800 kg pentru osul humerus, 1 600 kg pentru tibia ș.a.m.d.

Comparativ cu alte materiale, osul are o rezistență mult mai mare. El întrece cu mult rezistența curelei, a lemnului, chiar a fontei. Rezistența alamei în funcție de presiune și tracțiune este aproape egală cu a osului.

Esculap răspunde...

NICOLAU CONSTANTIN — Com. Iana (Birlad): În magazinele de specialitate tehnico-medice există aparate de proteză auditivă. Aparatul trebuie să fie prescris de un medic specialist O.R.L., dat fiind că există aparate cu vibrator osos sau cu dispozitiv pentru conducția aeriană.

LILIANA CALAPOD — Bacău: Desigur că problema principală este cea de a dezobișnui copilul de suptul degetelor. Acest lucru îl puteți obține prin educație, perseverență sau cu ajutorul unor soluții amare (chinină) în care să înmuiați mereu degetele copilului. Dinții de lapte sînt în general foarte friabili și ușor vulnerabili, aceasta neîmpiedicînd ca dantura definitivă să fie frumoasă și rezistentă. Vă recomandăm să deprindeți copilul să se spele regulat pe dinți, chiar dacă gingiile singerează puțin la început și, după cîva timp, periută de dinți nu-l va mai jena.

GALAN ILIE — Avrămeni (Suceava): Am vorbit despre încălțarea precoce a părului la această rubrică. Nu este cazul să fiți îngrijorat sau preocupat de această problemă. Cercetați dacă nu este vorba de o hipertiroidie. S-au publicat adesea cazuri de persoane care, deși încălțate pînă aproape de albire totală din cauza hipertiroidismului de care sufereau, și-au redobîndit culoarea normală în urma tratamentului. Adresați-vă în primul rînd unui medic endocrinolog și apoi, dacă va fi nevoie, unui dermatolog.

DÎRDARĂ V. OLGUȚA — Oșești (Iași): În faza bolii dv. tratamentului local sau general nu mai e eficace, ameliorarea funcției auditive putîndu-se face doar cu aparat de proteză (dacă e cazul). Nu trebuie să vă temeți de complicații! Ele nu apar dacă respectați regulile igienice și dacă tratați corect toate cauzele care întretin stări inflamatorii și obstructive naso-faringiene (gaturai, simuzită, faringită). În cazul dv. sînt recomandate și curele helio-marine.

ING. MOGOȘ ȘTEFAN — București: Prof. dr. Antonina Sublădze, autoarea vaccinului împotriva sclerozei în plăci, lucrează la Institutul „Mecnikov” din Harkov. Menționăm ca indicațiile date de acest Institut precizează că cele mai bune efecte se obțin în cazurile incipiente.

PĂTRAȘCU ION — București: 1) Pentru o parte din problema care vă interesează, vă rugăm să citiți răspunsul dat în nr. 11 al revistei, tov. Gh. Măcăneală. Același tratament se poate aplica și în bolile de ficat în funcție de aciditatea gastrică. În afecțiunile neuroase, tratamentul cu miere depinde de boală. Un pahar cu apă cu o linguriță plină de miere, luat înainte de culcare, asigură un somn liniștit. 2) Afecțiunea dv. oculară nu beneficiază de tratament chirurgical dacă există o pierdere a simțului luminos sau o rea proiecție la lumină (nu indicați exact sursa luminosă). Operația poate da rezultate vizuale mediocre, în cazul cînd simțul luminos este păstrat.

M. LIVIUS — Buziaș: Considerăm că este vorba numai de o problemă psihologică, știut fiind că excitația este extrem de influențată de către impresiile psihice. O „reprezentare” o poate provoca, o alta o poate face să dispară. Vă recomandăm să reveniți la o viață conjugală normală, încercînd să anihilați cu calm și răbdare asperitățile existente.

IONESCU ȘERBAN — București: Vă rugăm să citiți răspunsul dat în nr. 7 tov. C. P. — Ineu. Dacă nu obțineți rezultatele dorite dați-ne adresa exactă și vă vom răspunde prin poștă. Vom publica în curînd și un articol în legătură cu constipația.

P. S. Corespondența pentru această rubrică trebuie să poarte pe plic mențiunea: „Pentru Poșta medicului”.

În sala de operație a unui spital din Moscova

★ FILMUL ★

UN SCENARIU POVESTIT

„Ce-i trebuie omului?“

Este povestea unei tinere căsnicii. Eroii, Varea și Anatol aparțin „populației nomade“ a constructorilor. Viața șantierelor, cu freacă, cu permanenta lor mișcare și schimbare a insușit caracterului lor un optimism debordant și un pronunțat spirit de independență. Sunt oameni harnici, energici, veseli, pasionați de meseria lor, se iubesc, într-un cuvânt nu există nici un indiciu care să ducă la presupunerea unei eventuale rupturi, cazuate de celebra „nepotrivire de caracter“.

Și, cu toate acestea, tinăra căsnicie se află în impas. Nici dorința celor doi de a-și face reciproc concesiuni în numele iubirii lor, nici dragostea pentru copil nu pot salva situația. Cum se explică acest lucru?

Cei doi tineri concep în mod diferit fericirea. Toate gândurile lui Anatol gravitează în jurul soției și copilului. În timp ce Varea nu poate, deși o dorește sincer, să-și limiteze aria preocupărilor la

locuri necunoscute. Și pledoaria Varei reușește să convingă pe toată lumea.

În cele din urmă, Varea și Anatol se despart. În ultima secvență a filmului, tinăra muncitoare se află sus, pe schelele viitoarei centrale electrice și privește gânditoare drumurile șantierului bătorite de roțile camioanelor de mare tonaj. Se va mai întoarce ea la omul iubit? Cinești nu oferă răspuns, lăsându-l în seama spectatorilor.

Filmul „Ce-i trebuie omului?“ este realizat de regizorul Vladimir Gherasimov după un scenariu de I. Zverev, V. Frid, I. Dunski. Protagonistii săi sunt Janna Prohorenko și G. Epifanțev.

Critica cinematografică sovietică a primit cu interes acest nou film, apreciind în mod deosebit modul în care autorii săi izbutesc să releve caracterul optimist și fermecător al unei tinere muncitoare contemporane, ca și prospețimea cu care surprind respirația unui șantier al tineretului, noile relații create într-un asemenea colectiv. Și de astă dată este subliniat talentul tinerei actrițe Janna Prohorenko, protagonista „Baladei soldatului“ care dezvăluie spectatorului întreaga personalitate a Varei, o fată obișnuită din zilele noastre.

J. Prohorenko în rolul Varei

cuibul familial. Ea e organic incapabilă să-și întindă deprinderea de a participa la tot ceea ce se petrece în jur, de a împărtăși bucuriile și necazurile tovarășilor de muncă, fiind întotdeauna gata la orice sacrificiu în numele prieteniei. E o deprindere căpătată în decursul anilor petrecuți pe șantier și nu poate renunța la ea; așa cum nu poate renunța la aerul tare pe care-l inspiră adânc de la înălțimea schelelor unde se desfășoară munca sa de sudor și de unde se deschide larg perspectiva întregii construcții ce crește sub ochii ei.

Disputele celor doi iau forme diferite, uneori patetice, alteori comice sau tragi-comice și chiar violente, soldându-se câteodată cu distrugerea diluzorului sau a aparatului de fotografiat.

Dar secvența în care se relevă cu cea mai mare acuitate esența divergențelor tinerei căsnicii este cea a unei ședințe. O ședință în care colectivul îl judecă pe tinărul muncitor Foneakov. Acesta a fost delegat să plece la oraș pentru repararea roții dințate a excavatorului. Dar nu s-a întors la timp și brigada constructorilor a fost nevoită să sape șanțul manual. Inculpatul, un tinăr firav, timid, e solicitat să dea explicații. Roșu până în vîrfurile urechilor, Foneakov relatează povestea iubirii lui fulgerătoare. I se eliberase roata dințată și trebuia să se înapoieze pe șantier. Întimplarea a făcut să se urce într-un autobuz, unde a întâlnit-o pe Tosea. Totul a pornit de la plasa cu cumpărături pe care fata o ținea în mână și care, în aglomerație, s-a agățat de un nasture de la scurta lui. Au făcut cunoștință și din clipa aceea flăcăul a înțeles că nu se mai poate despărți de ea. A rugat-o să vină cu el pe șantier. Fata s-a învoit, dar mătusa la care locuia a fost împotriva. Discuțiile cu dînsa, obținerea transferului fetei de la autobaza unde lucra au necesitat aproape două zile. De ce n-a plecat singur, lăsînd fata să vină mai tirziu? Pentru că fericirea venise altă dată neașteptat, încît se temea grozav să n-o piardă.

Cum reacționează la această explicație Varea și Anatol? Pentru Anatol, esențial e că din cauza întârzierii lui Foneakov a trebuit să sape din greu, iar miinile lui sînt acum pline de bățături dureroase. De aceea se asociază celor ce susțin sancționarea vinovatului. Cu generozitatea ce o caracterizează, Varea vede însă lucrurile altfel. Ea simte simpatie pentru stingaciul Foneakov și mai ales se gîndește la soarta micuței Tosea, care de dragul lui, a părăsit totul și a venit printre oameni și

Noul rol al Jannei Bolotova

Ca și eroina din filmul ei de debut „Casa în care locuiesc“, noul personaj al Jannei Bolotova se numește Galea. Părinții fetei au murit în timpul războiului și ea a crescut la o casă a copilului. A absolvit școala medie și lucrează ca desenatoare. „Galea din filmul „Dacă tu ai dreptate...“, nu săvîrșește nici un act de eroism“ — afirmă Janna Bolotova într-un interviu publicat de „Sovetski ekran“. Viața ei nu se deosebește cu nimic de a altor fete de aceeași vîrstă. Și, cu toate acestea, îmi place foarte mult, pentru că e pătrunsă de simțul răspunderii pentru fiecare lucru pe care-l face, fie că e vorba de munca ei, de învățatură, de prietenie sau dragoste. Socolesc că această răspundere în fața vieții constituie trăsătura esențială a tineretului sovietic contemporan“.

Intîlnire cu cinematografia romînească

Printre cineștii sovietici care ne-au vizitat țara în ultima vreme se află și Mihail Beliavski. Vizitarea unor orașe și sate românești, cunoștința cu realizările poporului nostru, cu cultura și arta din România i-au lăsat oaspetelui sovietic bogate impresii. Reproducem din revista „Sovetski ekran“ citeva fragmente din articolul lui M. Beliavski „Pași spre maturitate“, consacrat vizitei sale la studioul cinematografic de la Buftea.

A rămas în urmă frumosul București cu admirabila lui arhitectură, cu străzile lui elegante, cu noile cartiere și parcurile lui întinse. Autobuzul parcurge rapid kilometri și iață-ne în satul Buftea, la marginea căruia se profilează siluetele unor clădiri masive. Încă o cotitură a drumului și în fața noastră răsare un întreg orașel, apărut în apropierea satului Buftea, așa cum odinioară „Mosfilmul“ s-a înălțat în vecinătatea satului Potilîha, din împrejurimile Moscovei.

Construcția acestei întreprinderi cinematografice a început acum treisprezece ani. În momentul de față studioul dispune de patru pavilioane. Aici se turnează anual pînă la douăsprezece filme artistice de lung metraj.

Principala preocupare a cineștilor romîni o constituie în momentul de față calitatea. Cu cîțiva ani în urmă, cinematografia romînească era cunoscută în special prin creațiile lui Ion Popescu-Gopo. Acum, cineștii romîni se mîndresc pe bună dreptate cu numeroase premii primite la festivalurile internaționale pentru lucrările unor tineri și talentați regizori.

Ce filme interesante se turnează actualmente la Buftea? Trebuie remarcată mai întîi tematica lor variată. Sînt prezente și comedia în culori, și filme din viața satului, și o amplă frescă epică despre tinerii care au luptat în cel de al doilea război mondial, și filme de aventuri.

E îmbucurător că majoritatea viitoarelor

filme sînt consacrate contemporaneității. Ele sînt realizate de regizori bine cunoscuți spectatorilor sovietici ca Liviu Ciulei, Mircea Drăgan, Francisc Munteanu, Mihail Iacob, Gheorghe Vitanidis. Cu toții sînt tineri — vîrsta medie a cineștilor studioului nu depășește 35 de ani. Sînt creatori îndrăgostiți de cea de a șaptea artă, entuziaști.

În timpul discuțiilor cu cineștii sovietici prietenii romîni ne-au vorbit despre problemele ce-i preocupă, despre căutările și planurile lor... Iar tot ceea ce am aflat de la ei, tot ceea ce am văzut în studioul de la Buftea ne-a convins că cinematografia romînească se află în plin avînt. Realizările numeroșilor ei maeștri constituie o mărturie a maturității sale creatoare.

Un actor... polisportiv

Vladimir Treșcialov

Dacă-l întrebați pe Vladimir Treșcialov ce-l pasionează mai mult în afară de cinematografie, vă va răspunde cu siguranță: sportul! Acest talentat actor de film se simte tot atît de familiar pe terenul de fotbal sau de volei ca și pe plauzul de filmare; în același timp aruncă cu ușurință greutatea, e un jucător de categoria întîia la handbal și un bun scrimour.

Sporturile de iarnă însă nu m-au atras niciodată — mărturiseste Vladimir. Nu sînt un meridional, dar nu știu de ce am privit întotdeauna cu un fior zăpada, gheața și chiar... înghețata.

În aceste împrejurări nu sînt greu de imaginat glumele familiei Treșcialov — o familie în care aproape toți membrii, chiar și femeile, au îmbrățișat cariera militară — la adresa „plantei de seră“ cum i se spunea lui Vladimir. Și poate că tocmai aceste glume l-au determinat pe Volodea să nu respecte tradiția familiei și să opteze pentru cariera actoricească. El este student la Institutul unional de cinematografie.

Vladimir Treșcialov a cunoscut succesul încă de la primul rol — tinărul marinier din filmul „Permisie pe țîrm“. A intruchipat apoi personajul Serghei Sugrobin, talentatul strungar inovator din transpunerea cinematografică a „Bătăliei în marș“, romanul Galinei Nikolaeva. Iar spectatorii noștri i-au apreciat recent jocul plin de naturalețe și discreție în filmul lui Ilia Frez „Mi-am cumpărat un tată“.

Aflînd despre performanțele sportive ale acestui student, regizorul Veniamin Dorman, care pregătea comedia „Lovitură de pedeapsă“ i-a propus unul din rolurile principale, personajul Igor Koroliov, maestrul sporturilor, un as al hocheiului și un foarte priceput schior. La început Volodea a luat invitația drept o glumă sau o neînțelegere. Dar după ce a citit și recitit scenariul, s-a decis să infrunte iarna, frigul și a început să se inițieze în tainele celor două discipline. S-a antrenat cu perseverență de patru ori pe săptămîină pe terenul de hochei, sub supravegherea unui specialist. Iar cînd echipa de filmare a ajuns la Cembulak, în Kazahstan, unde avea să se turneze filmul, Treșcialov a învățat să schieze, simțînd o puternică atracție pentru slalom.

Acest film a jucat un rol important în viața actorului, înscriind o nouă pagină nu numai în biografia sa artistică, ci și în biografia lui sportivă. Iar în iarna această, Volodea a putut fi intîlnit deseori pe patinoarul de la Lu'niki: noua lui pasiune o constituie patinajul artistic.

V. Treșcialov și micuțul său partener Alioșa Zagorski în filmul „Mi-am cumpărat un tată“

In țara

vikingilor

Nu e adevărat că vikingii au dispărut de mult în negura istoriei. În Norvegia ei sînt vii. I-am văzut cu ochii mei.

Natura acestei țări pare un splendid decor de basm. Ea atrage turiști din toată lumea. Numai anul trecut împărăția fiordurilor și a ierbi negre, unde locuiesc doar trei milioane și jumătate de oameni, a fost vizitată de peste patru milioane de turiști.

Și, într-adevăr, ai ce admira acolo. În primul rînd fiordurile, pe a căror oglindă liniștită plutesc în caiace, venind în întâmpinarea vapoarelor, băiețandri dezghețați și oferă călătorilor iarna — pește, iar vara zmeură și prune, frumos rînduite în coșulețe curate.

Și mai poate fi vizitat Oslo-ul, cu parcul lui regal și cu universitatea, cu castelul „Akerhus”, durat la începutul secolului al XIV-lea, și cu primăria din piața Fridtjof Nansen unde, după afirmația ghizilor, există „cea mai mare pictură murală din lume și cel mai mare ceas din Europa”. Mai adăugați la toate acestea cele douăzeci de muzee, între care se numără neobișnuitul muzeu așezat sub trambulina Holmenkollen și care conține o colecție de schiuri ale multor popoare și din toate epocile (începînd cu sec. VII î.e.n.), Teatrul național împodobit cu statuile lui Ibsen și Bjørnstjerne Bjørnson, străzile și piețele frumoase și marele port.

Mai poate fi vizitat și Bergen-ul, care peste șase ani își va sărbători 900 de ani de existență. Fiecare secol, marcat de evenimente zbuciumate, și-a lăsat asupra orașului o amprentă durabilă. Pot fi văzute apoi străvechia piață în care, alături de creveți și calcani, se vind gherghine și trandafiri sau căsuțele de lemn ale negustorilor — construcții medievale, rămase printr-o minune intacte cu toate nenunțările incendiilor.

Demnă de văzut este și linia ferată care duce de la Mirdal la Flann. Nu sînt decît douăzeci de kilometri pe care trenul îi străbate în cincizeci de minute, dar în acest timp călătorul coboară spre țărmul fiordurilor de la o înălțime de 867 de metri. „Cea mai fantastică cale ferată din lume!” — susțin ghidurile turistice. Într-adevăr, înclinarea pantei este aici de necrezut: la fiecare 24 de metri trenul coboară cu un metru.

Din Oslo am reținut în mod special muzeul în care sînt expuse corăbiile ale vikingilor (la intrare poate fi citit un anunț în limba en-

gleză, adresat bogătașilor americani: „Iertăți-ne, dar nu vi le putem vinde”), nava „Fram” și pluta „Kon-Tiki”.

Da, într-adevăr, celebrul „Fram”, pe care a navigat Fridtjof Nansen spre Arctica și Roald Amundsen spre coastele Antarctidei, se află așezat pe țărmul Oslo-ului, sub acoperișul unei construcții care seamănă cu un vechi șantier naval. Iar pluta „Kon-Tiki”, cu care în 1947 Thor Heyerdahl și tovarășii

apa nu îngheață, datorită curentului cald Gulf-stream.

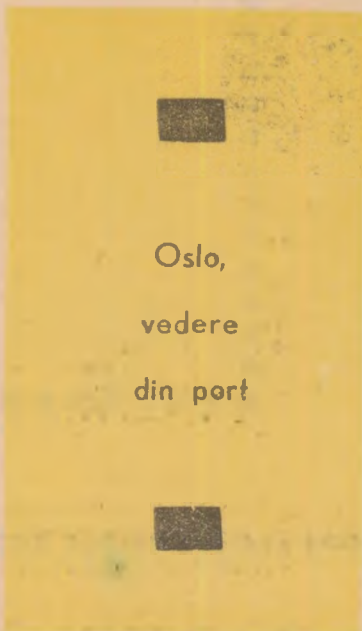
În timp ce vizitezi Bergen-ul îți dai seama cît de mult a avut el de suferit de pe urma ultimului război. În cele 62 de zile, cînd mica Norvegie a încercat să se împotrivescă mașinii de război hitleriste, orașul a luptat eroic. Apoi, în anii Rezistenței el a devenit unul din principalele centre ale activității ilegale. În 1944, chiar în ziua aniversării naș-

țara într-o lumină cît mai favorabilă, ai prilejul să auzi:

— Avem cea mai ridicată producție de energie electrică pe cap de locuitor din lume...

— Dispunem de o industrie electrotehnică, electrometalurgică și electrochimică foarte dezvoltată...

— În ce privește tonajul flotei comerciale, ocupăm locul trei în lume după Anglia și S.U.A...

de călătorie au traversat Oceanul Pacific, este adăpostită într-o clădire de piatră, în așa fel încît vizionarea părții superioare și apoi a celei subacvatice de vizitatorului o imagine completă despre dificultățile expediției și curajul exploratorilor.

O zi întreagă am navigat pe fiordul Sogne, cel mai lung golf din Norvegia. Oricît de zbuciumată ar fi marea, oglinda lucie a fiordurilor rămîne calmă. Nicî în timpul iernii

terii lui Hitler, la Bergen a avut loc o explozie atît de puternică (care s-a soldat cu zeci de ofițeri naziști morți și răniți) încît și astăzi cîteva clădiri străvechi, între care și o veche fortăreață cu ziduri groase, nu mai pot fi refăcute.

Pe un om îl apreciez după inteligența lui, iar o țară o poți cunoaște mai bine după starea de spirit a locuitorilor săi. Dacă stai de vorbă cu norvegieni care vor să-și prezinte

— Țării noastre îi revine jumătate din cantitatea de balene vîinate pe glob...

— Am construit primul reactor atomic din Scandinavia...

— La noi se lucrează cele mai costisitoare mantouri de vizon din lume...

Într-adevăr, la fel cu orice țară, Norvegia își are realizările ei. Dar norvegienii cinstiți vorbesc deschis și despre alte probleme.

E oare drept ca mica Norvegie să aloce sume uriașe în scopuri militare? N-ar fi oare mai bine ca aceste fonduri să fie folosite, bunăoară, pentru satisfacerea unor necesități sociale, pentru ajutorarea bătrînilor și șomerilor? În această țară, aparent înfloritoare, pensii nu se acordă decît de la șaptezeci de ani în sus, iar în lunile de iarnă armata șomerilor se ridică la patruzeci de mii de oameni (ceea ce e mult față de numărul total al locuitorilor).

Norvegia este membră a N.A.T.O.-ului. E adevărat că ea nu admite amplasarea pe teritoriul ei de baze militare americane și se pronunță împotriva creării forțelor nucleare multilaterale ale N.A.T.O., adică a înarmării atomice a Bundeswehrului. Cu toate acestea, însă, își îndeplinește conștiințios obligațiile de membru al N.A.T.O.: a introdus serviciul militar obligatoriu, ține sub armă o armată împovăraătoare, cheltuiește în scopuri militare o mare parte din buget și chiar livrează armament Germaniei occidentale.

Vikingii, culegătorii navigatori, au brăzdat cu o mie de ani în urmă mările reci ale nordului. Curajul și perseverența au constituit trăsăturile caracteristice ale acestor oameni aspri, obișnuiți să înfrunte pieptș gătușile.

În Norvegia zilelor noastre am putut vedea urmași de-ai lor. Vikingii de astăzi doresc fericirea și prosperitatea poporului norvegian. Ei cer ca țara să se retragă din N.A.T.O. Ei aprobă Tratatul de la Moscova cu privire la interzicerea experiențelor nucleare în cele trei medii. Și vikingii se pronunță pentru crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei.

Doriți poate să aflați cîteva nume de vikingi? Aș putea cita o mulțime. Întregul popor. O să mă limitez, însă, numai la cei cu care am stat de vorbă.

E vorba de muncitorul Peer Svenson, un om cu țeluri precise și cu minte ageră, unul din activiștii asociației „Norvegia-U.R.S.S.”. La redacția ziarului „Friheten” lucrează ziaristul comunist Sven Sondrol, despre care se spune că nu pleacă nici noaptea din redacție. M-am împrietinit cu viitorul jurist Ingel Serhem, președintele clubului studentesc al Universității din Oslo. În timpul războiului, tărancă Borghilda Bernsten a salvat cîteva prizonieri sovietici. Iar tinăra socotitoare Marina Teit mi-a mărturisit că părinții ei locuiesc în orașul Ose, alături de celebrii soți Estreme, care au fost decorați la Moscova cu ordine și medalii pentru salvarea, în timpul războiului, a unor prizonieri sovietici.

În general, în această țară nordică, cu climă aspră și lipsită de soare, locuiesc oameni care au moștenit curajul și perseverența străbunilor.

PERSONAJE ALE DRAMEI DIN DALLAS

După sentință ...

Procesul de la Dallas s-a terminat. Jack Ruby a fost deocamdată condamnat la moarte. Deocamdată, pentru că la dispoziția avocaților lui mai există numeroase căi de apel și recurs care ar putea să răstoarne sentința.

Asasinul asasinului prezumtiv al președintelui John Kennedy nu este însă decît unul din personajele celor două drame care au avut loc în orașul din Texas. Să vedem ce se întîmplă în clipa de față cu celelalte personaje.

Marina Oswald,

soția celui împușcat de Ruby, pare a-și socoti soțul vinovat de moartea președintelui Kennedy. Așa cel puțin reiese din declarațiile pe care le-a făcut în fața comisiei de anchetă condusă de președintele Curții Supreme, Earl Warren. Dar pentru ea problema vinovăției sau inocenței lui Lee Oswald este secundară. Preocupările sale principale se centreză asupra vânzării drepturilor de autor ale memoriilor ei. Pînă acum Marina a negociat această vânzare cu o companie cinematografică. „Tex-Italia-Film”, cu editura „Meredith” din orașul Des Moines, cu revista vestgermană „Stern” și cu revista ilustrată americană „Life”.

În jurul acestei bogate prăzi s-a încins o luptă acerbă: sînt în joc sute de mii de dolari. Ca primă măsură, Marina Oswald și-a concediat atît avocatul, cît și omul care-i servea ca „impresar”, deoarece ambii pretindeau o participare de 25 la sută din beneficiile ce urmau a fi încasate pe următorii 10 ani.

Melvin Belli,

avocatul lui Ruby, își păstrează optimismul și după ce clientul său a fost condamnat la

scaunul electric. El continuă să păstreze cea mai mare discreție asupra modului în care i se rezolvă problema onorariilor. Se știe că, deși proprietar de localuri de noapte și pe jumătate — sau chiar pe trei sferturi — gangster, Ruby nu are de unde achita sumele frumoase pe care le primește de obicei Belli pentru serviciile pe care le prestează (onorariile sale variază între 100 000 și 200 000 de dolari).

Singurul regret pe care probabil îl are la ora aceasta faimosul avocat constă în aceea că nu poate să aducă la îndeplinire ceremonialul cu care își sărbătorește victoriile judiciare. Într-adevăr, după fiecare succes re purtat la un proces, Belli trage cu tunul din propriul său birou și înalță pe un catarg improvisat un drapel negru pirateresc.

Henry Wade,

procurorul districtual al Dallas-ului și adversarul direct al lui Belli, are o înfățișare mult mai puțin distinsă decît avocatul. În schimb palmaresul său este mai bogat: el a trimis pînă acum pe scaunul electric 23 de acuzați, în vreme ce Belli nu a reușit să salveze de la sentința capitală decît zece.

Să nu uităm că, la numai cîteva ore după arestarea lui

Lee Oswald, procurorul Wade a declarat că el va fi cel de al 24-lea om pe care îl va executa. Cum Ruby însă și-a luat asupra lui această sarcină, procurorul nu i-a mai rămas decît să se consoleze cu capul călăului improvisat.

Jack Ruby,

condamnatul, nu a reușit să-și demonstreze propria sa iresponsabilitate. Aceasta în ciuda faptului că o serie de martori, aduși și plătiți de avocatul Belli, au declarat că Ruby a suferit două contuzii puternice la cap cu prilejul unor încercări, a contractat de patru ori diferite boli venerice și a fost victima a trei grave șocuri nervoase. În total, deci, nouă motive de iresponsabilitate, dar nici unul din ele nu a înduișat pe cei doisprezece jurați.

Dallas-ul

orașul în care s-au produs cele două drame, este și el un personaj — un personaj colectiv și interesant atît prin ceea ce face, cît și prin ceea ce nu face. În Dallas de pildă, nu există nici o stradă, nici un bulevard, nici un aeroport care să poarte numele lui John Kennedy. În schimb există oameni care și-au făcut un adevărat business din ex-

S. Kondrașov

V. Parhitko

U
M
O
R

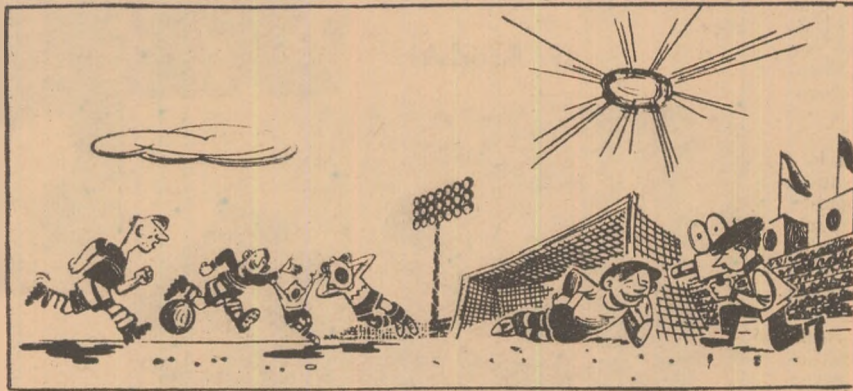
Din lumea filmului

— Pentru o fotografie in culori tau supte piei
Desen de A. Suhov

Documentarul trebuie să iasă fructos
Desen de B. Uan-Zoli

— Zimbiți, vă rog!...
Desen de I. Offenhenden

Amatori de exolism

După Znanie-Sila

ARTIKOLE pentru BARRIERIT

gasiti in unitatile
cooperatiei de consum

Cooperativa IGIENA

Sediul central : București
Str. Băcani nr. 2
telefon 13 44 56

Execută prin unitățile sale din întreg
cuprinsul orașului București, cu personal
de înaltă calificare profesională :

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălatură capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

COMPLEXUL PENTRU
INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

C.I.L.
BRAILA

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI DE UREOFORMALDEHIDA DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE

ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE, SE POT FURNIRUI etc.

Domenii de utilizare:

MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRȚITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI, CONSTRUCȚII NAVALE etc.

Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi : 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate : 1.830/3.660, 1.830/1.830 mm. 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

GOSPODINE!
UȘOR ȘI REPEDE PREPARAȚI ÎN CASĂ
PRĂJITURI DELICIOASE ȘI ASPECTUOASE CU
FOILE DE PRĂJITURI (tortă)
CASNICA
PRODUSE DE ÎNTREPRINDEREA
DUNĂREANA
GALAȚI

LEI
5
PACHETUL

Corsarul Jones, contra-amiral rus...

Cind se rostește numele lui Paul Jones, ochii marinarilor încercați de pretutindeni se aprind de admirație. Pentru că deși socotit corsar, Jones a fost înainte de toate un talentat comandant de nave și un ostaș viteaz, care și-a încrucisat spada pentru dreptate și onoare.

Fiel unui grădinar scoțian sărac, Paul visa de mic să cutreiere mările. Tânăr de tot a intrat în flota engleză și a nimerit pe o navă care transporta sclavi din Africa în coloniile engleze și spaniole din America de nord. Cind a văzut cum se plimbă cravașele pe spinările negre ale robilor, s-a născut în sufletul lui o hotărâre. Într-o seară, cind corabia era ancorată la țărmul american, Jones a dezlegat o barcă și a sărit în ea. Urmașii s-au pierdut, cici temerarul marinar s-a amestecat printre cei veniți ca și el în Lună Nouă în căutarea libertății și a unui trai omenesc.

Numele lui s-a făcut cunoscut în timpul Războiului de independență. Chiar în primele zile locotenentul Jones a reușit să strecoare, sub nasul crucișătoarelor engleze, corabia „Prevision” încărcată cu arme și muniții, pe care o așteptau răsculații.

Acest prim succes a fost urmat de altele. Șaisprezece nave inamice a capturat viteazul „corsar republican”. America l-a sărbătorit cu entuziasm. Chiar în acele zile, în 1777, Congresul Statelor Unite a confirmat noul drapel al țării. Prima navă care a primit dreptul să-l înalțe a fost „Ranger”, noul vas al lui Jones.

După descrierea contemporanilor lui Jones, „Ranger” era o corabie veche și destul de uzată. Ceea ce nu l-a împiedicat, însă, pe Jones să captureze cu ea puternica fregată engleză „Drake” plină de arme, să debarce pe țărmul englez, să ia cu asalt fortăreața Withhaven, să pună mâna pe toate tunurile inamicului și să incendieze toate vasele engleze ancorate în radă.

Anglia a fost cuprinsă de panică. La bursă cursul acțiunilor a început să scadă catastrofal, prețurile mărfurilor aduse de peste ocean s-a ridicat, Amiralitatea britanică nu și ascundea spaima, nervii aristocrației, ai negustoriei și chiar ai regelui George erau puși la grea încercare. „Corsarul demonic”, „scoțianul blestemat omniprezent și invizibil” îi băgase rău în sperieți.

Navigând tot pe „Ranger”, Jones a reușit să abordeze perla flotei britanice, fregata „Seraphis”. Lupta a fost câștigată la timp: cuprins de flăcări, ciuruit tot, „Ranger” a început să se scufunde și a fost înghițit de oceanul Atlantic chiar în clipa cind Jones se prindea cu un circ de abordaj de nava-amiral a flo-

tei britanice. Abia urcat pe „Seraphis”, căpitanul a atacat și a capturat alt vas englez, „Ducea Scarborough”.

Lui Jones i s-a promis titlul de amiral al flotei S.U.A. Dar cind Războiul de independență s-a terminat și serviciile lui Paul Jones n-au mai fost necesare, Congresul S.U.A. n-a socotit potrivit să acorde un titlu atât de înalt unui corsar. Viteazul marinar nu era dornic de onoruri, dar de data aceasta s-a săpărat.

— Nu-mi trebuie pomana lor! Cind au avut nevoie de mine m-au urcat în slăvi, iar acum mă jignesc!

Jones a plecat în Franța. Dar țara care nu de mult, în zilele războiului, îl sărbătorește cu entuziasm, nu vroia să dea acum adăpost unui marinar urit în Anglia.

În 1787 Jones a plecat în Rusia. Ekaterina a II-a l-a primit cordial. — Nu-ți pot pune acum la dispoziție flota pe care o meriți, căpitane. Dar am să-ți găsec o navă potrivită în Flota mării Baltice.

Îndată ce zvonul s-a răspândit prin Petersburg, negustorii englezi din capitala Rusiei și-au închis magazinele, marinarii englezi care slujeau pe vasele rusești și-au dat demisia. Pentru a nu se certa cu Anglia, Ekaterina l-a trimis pe Jones la Potemkin, în Marea Neagră, numindu-l totodată contra-amiral. Titlul pe care temerarul marinar n-a reușit să-l obțină în S.U.A., i s-a acordat în Rusia.

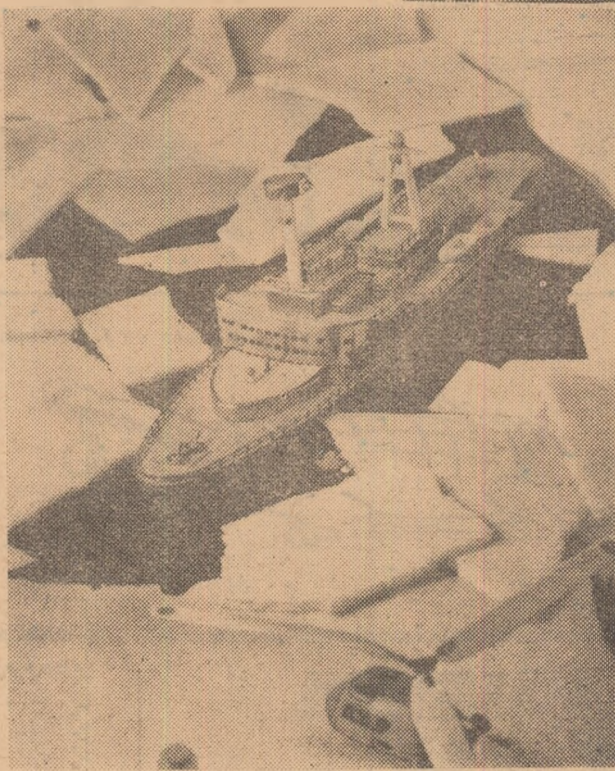
În 1788 Jones a arătat iar măsura vitejei sale, în bătălia cu flota turcă, lângă limanul Niprului. În ajunul luptei s-a travestit în cazac și împreună cu doi vișlași zaporoieni a plecat în recunoaștere. Avîntindu-se cu barca chiar lângă prova navei-amiral a flotei inamice, a scris cu creta: „Să fie incendiată. Paul Jones”. A doua zi contra-amiralul flotei ruse Paul Jones executînd manevre strălucite, a distrus cîteva corăbii inamice, inclusiv nava-amiral. Afîind despre această victorie Suvorov și-a manifestat toată admirația și i-a dăruit gloriosului marinar mantaua lui.

Dar între timp la Petersburg ploaua denunțurile și calomniile la adresa lui Jones. Și pînă la urmă reprezentanții diplomației ai Londrei au obținut ceea ce urmăreau: Paul Jones a fost chemat la Petersburg pe banca acuzaților pentru delict de drept comun. Amiralul a respins

toate acuzațiile. Dar intriga și calomniile s-au dovedit mai periculoase decît luptele pe mare. Jones a părăsit Rusia stabilindu-se definitiv în Franța.

În capitala franceză a trăit în neagră mizerie. Cind a murit, în iulie 1792, n-a lăsat în urma lui nici o lăsație.

G. Brodski

Pe rafturile foarte bine asortate — după cum se vede în prima fotografie — ale magazinului „Casa jucării” din Moscova, a poposit și spărgătorul de gheață atomic „Lenin”. Micii cumpărători sînt mulțumiți de el. Nava îndeplinește tot felul de comenzi: face manevre înainte și înapoi, viraj la stînga și la dreapta, își aprinde luminile, sora triumfal sirena. Autorii ei sînt constructorii V. Sutkov și V. Stukanov.

Shakespeare și Ceaikovski

Operele lui William Shakespeare — marele dramaturg englez, de la a cărui naștere se împlinesc 400 de ani — au constituit o bogată sursă de inspirație pentru nenumărați compozitori și oameni de artă de pretutindeni. Nu mai departe, muzica din secolul al XIX-lea abundă în tot felul de lucrări pe teme „shakespeareene”, mari compozitori folosindu-se de piesele lui Shakespeare pentru creațiile lor. Printre talmăcitorii muzicali ai marelui clasic se numără și Ceaikovski.

Piotr Ilici Ceaikovski (1840—1893), care pe lângă talentul componistic avea și excelente însușiri pedagogice (a fost profesor la Conservatorul din Moscova care astăzi îi poartă numele) — a scris în cele mai felurite genuri realizînd, printre altele, o transcripție romantică a creației lui Shakespeare: uvertura-fantezie „Romeo și Julieta” (1870), fantezia simfonică „Furtuna” (1873) și uvertura-fantezie „Hamlet” (1888), urmată cu trei ani mai tîrziu (1891) de muzica la întreaga tragedie, pentru care compozitorul compune antracte orchestrale, marșuri, cîntece.

Dintre toate, „Romeo și Julieta” — de altminteri lucrarea favorită a compozitorului — rămîne cea mai valoroasă din creațiile „shakespeareene” ale lui Ceaikovski. Melodia de dragoste din această uvertură-fantezie este unanim recunoscută ca cea mai frumoasă scrisă de Piotr Ilici Ceaikovski.

Teme shakespeareene au fost preluate și de alți compozitori ruși și sovietici. Printre ele, pînă astăzi, baletul „Romeo și Julieta” de Prokofiev este cea mai importantă lucrare din acest domeniu. Șostakovici a scris muzica pentru piesa „Hamlet” montată la teatrul „Vahtangov” iar printre cele mai recente lucrări trebuie amintite compozițiile „Îmblițirea scorpilor”, operă comică de V. Șebalin, muzica lui A. Hacıaturian la spectacolul și filmul Othello, romanețe și lieduri la zece sonete de Shakespeare etc.

C. V. R.

Estetica și viața

● Colectivul Fabricii de ceasuri nr.2 din Moscova pregătește un dar frumos cumpărătorilor. El a început să producă ceasuri bărbătești de mină electronice „Slava”, care funcționează cu o exactitate de plus sau minus 3 secunde la 24 de ore.

● Fabrica de mobilă nr.7 din Moscova produce mese de lemn care imită nucul și acaju-ul. Suprafața tăblii este dată cu lacuri polieterice care o protejează de acțiunea căldurii, umezelii ș.a. Cabaritele meselor în milimetri: înălțimea — 960, lățimea — 800, lungimea — 1000. Masa se poate lungi pînă la 1,5 metri.

● Uzina „Dinamo” a construit un original aparat pentru prepararea cafelei, din aluminiu și material plastic. Completul este format din: o linguriță de dozaj, două filtre și o ceșcuță. Capacitatea acestui „ibric” electric este de 0,35 l. Durata de fierbere a primei cafele — 13-15 minute; a doua și următoarele cafele sînt, însă, gata în numai 9-10 minute.

● Colectivul uzinei de mase plastice din Karaciarovsk a venit în ajutorul fotografilor amatori, construind un aparat special pentru dezvoltarea filmelor. Corpul aparatului este făcut din sticlă organică iar spirala din interiorul lui — din polistiroil. Aparatul poate dezvolta dintr-o dată 30 de metri de peliculă.

Centenarul dinastiei

La Moscova a avut loc recent un eveniment ieșit din comun: pentru prima oară în istoria artei mondiale a circuitului, în arenă a fost sărbătorit solemn centenarul unei familii de artiști de circ — vestita dinastie Durovilor.

Istoria ei începe de la frații Vladimir și Anatoli Durov, maeștri de faimă internațională, primul excelent dresor, al doilea clown neîntrecut. Ei au străbătut Rusia în lung și în lat, cucerind pretutindeni pe spectatori cu arta lor. Vladimir Durov a înființat la Moscova și un „Colț de dresură” unde desfășura o foarte interesantă muncă științifică. Preluat mai tîrziu de fiica sa, colțul s-a transformat în celebrul Teatrul de animalelor, unic în felul lui, pe care-l conduce pînă în ziua de azi Anna Durova.

Meritele fraților Durov în dezvoltarea circuitului sovietic sînt deosebit de mari. Metoda lor de dresură fără violență, bazată pe dragoste față de animale, a fost aplicată nu numai de fiii lui Vladimir și Anatoli Durov, ci și de alți artiști ai circuitului sovietic.

Azi ștáfeta dinastiei a fost preluată de nepoți — artistul popularului al R.S.F.S.R. Vladimir Durov și artistul emerit al R.S.F.S.R. Iuri Durov — și de strănepoți — Tereza și Natalia Durova.

Centenarul Durovilor a prilejuit o caldă manifestare de simpatie din partea admiratorilor marii arte a acestei familii de slujitori ai circuitului. Miniștri, artiști, compozitori, simpli spectatori — generali și maiori, muncitori și studenți, țărani colhoznici veniți din împrejurimi și elevi — au ținut să le adreseze cuvinte de adîncă prețuire. Iar colegii sărbătoritorilor au dat în cinstea lor un mare spectacol în care vestitul clown Oleg Popov s-a întrecut pe sine.

COINCIDENȚE ● COINCIDENȚE ● COINCIDENȚE ● COINCIDENȚE

Marele scriitor rus Ivan Sergheevici Turgheniev a avut aceeași ani de viață (1818—1883) cu genialul întemeietor al comunismului științific, Karl Marx.

Scriitorul englez Charles Dickens a fost contemporan, în adevăratul

sens al cuvîntului, cu marele democrat revoluționar rus, filozoful Alexandr Ivanovici Herțen, amîndoi trăind 58 de ani (1812—1870).

Lev Tolstoi, N. G. Cernișevski și marele scriitor norvegian Henrik Ibsen s-au născut toți în același an, și anume în 1828.

Fiodor Dostoievski a avut aceeași ani de viață cu scriitorul elvețian de limba franceză Henri-Frederic Amiel (1821—1881).

Marele fabulist rus I. A. Krilov s-a născut în același an cu Napo-

leon Bonaparte, precum și cu celebrii naturaliști Georges Cuvier și A. Humboldt, respectiv în 1769.

Anul acesta se împlinesc 165 de ani de la nașterea lui Pușkin, Balzac și E. Delacroix, toți fiind născuți în 1799.